

Ilustrații de SABIN BĂLAȘA

MARIN SORESCU

UNDE FUGIM DE-ACASĂ?

(Aproape teatru, aproape poeme, aproape povești)

EDITURA TINERETULUI

Dă-ne, soare, zilnic papucul tău cald să putem ieși pe asfalt. Că atunci când nu trec mașini noi desenăm pe el găini. Găini măiestre, ale căror ouă nu se șterg când plouă. Ba, din contră, din ele, clocite bine, ies copaci, veverițe și albine. În fiecare zi, pe un kilometru de trotuar stricăm un kilogram de var. Începem cu portrete de mițe și alte animale pînă ajungem la triunghiuri și linii goale. Facem fel de fel de cercuri și pătrățele și nu mai lăsăm nici o figură să intre în ele. Le păzim o zi-ntreagă ca nimeni să nu le-nțeleagă. În noi în fiecare sforăie netrezit un pictor foarte mare. Unul, nedescoperit pînă acum niciodată, ca o ciupercă nerăsărită și nemincată. Și de-aia toată ziua, în genunchi, pe asfalt, lucrăm, pentru că vrem să-l lansăm.

Dar de-o fi pictor sau ba, noi om desena și așa. Chiar dacă ursul nostru n-are decît o labă, se vede că e un urs de treabă.

Deși sintem copii, operele noastre sint pline de economii. Iată, pentru atîția oameni desenați aici cu creta, vede același ochi de soare, care face naveta. Azi la mine, mîine la tine. Astăzi se uită cu el iepurele care mustăcește fericit și dă din urechi, mîine aceste frunze de stejar, perechi.

Noi ne căznim numai ca totul să fie frumos, pe sus și pe jos. Dacă zboară pe cer doi porumbei și-un cocor, punem mina pe umbra lor. Așa li avem mereu lingă noi, cocorul și porumbeii amîndoi. Apoi, din cînd în cînd, mai luăm animale, păsări și din gînd. Cînd zgirîem o figură nouă, nemaivăzută, cine știe ce ciudat nagiț sau nagiță, parcă sugem din cea mai dulce țîță. Parcă mușcăm din visul de azi-noapte, cu dinții noștri de lapte.

Ce, parcă n-am văzut cu ochii goi că desenați ditamai oameni mari și voi? Faceți toată ziua pe drum tot felul de gînduri din fum : o casă, un vapor care plutește pe un nor. Chiar mă întrebam eu cite-odată : unde s-or fi ducînd toate aceste desene, nene? Aș vrea să pun mina eu, unul, pe tot ce-a desenat cu fum omenirea, de cînd s-a inventat tutunul. Așadar, ne întrecem și pe această cale : voi pictați cerul, noi pămîntul de la aer mai la vale. Noi ne jucăm foarte gravi, gîndindu-ne că pămîntul e făcut pentru zugravi. Iată, un munte de var ne-a ajuns pentru toți cîmpii. Au mai rămas fără păsări, cai și stele : gardurile și, pe alocuri, stîlpii. Mîine dimineată la ora șase trecem și la case.

SCAMATORII, SCAMATORII, SCAMATORII

Ați văzut voi, copii, un om care mîncă săbii de trei ori pe zi? Și care scoate un porumbel, soarele și tot cerul dintr-o batistă? N-ați văzut, puneți-l pe listă. Dar ursul care a învățat carte și spune la toată lumea că vrea să urmeze mai departe? Știți cum se face să dispară în ceață un borcan cu dulceață?

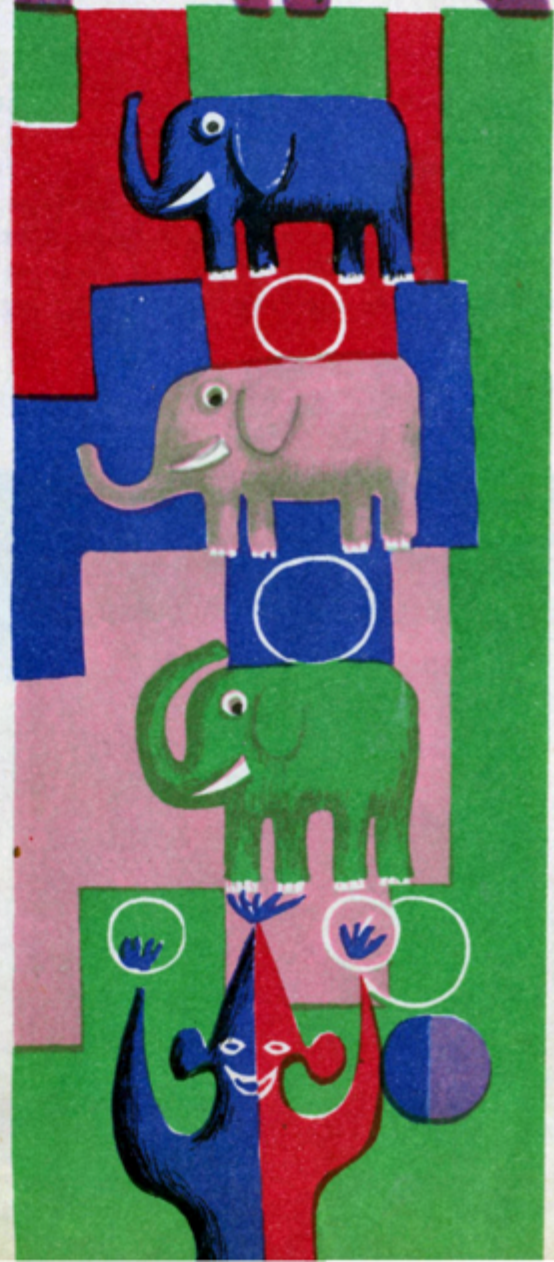
Tii! Dar multe nu știți voi, copii! Repede la ciroul cel mai înalt să vă îmbogățiți cunoștințele în asalt. Aici e ca la teatru. Înțelegeți totul dacă ești cu ochii în patru. Cîntă muzica, spectatorii au înlemnit : programul e nemaipomenit. Un om pescuiește, aruncînd undița în sală, ca în iazul de la moară. Din coafura unei doamne frumoase a scos două broaște țestoase, iar din sufletul unui vecin a pescuit un rechin. Să nu credeți că toate acestea sint minciuni sau că, doamne ferește, la circ se întimplă minuni.

Acrobații aceștia, care se dau peste cap în aer, pot sări așa fiindcă sorb multă cafea. Eu — las' că-s și mai ușor — dacă beau două cafele, zbor! Mă ține atmosfera ca pe aeroplan și scriu poezii pe tavan. Atenție, urmează un număr interesant: dansează un elefant. Dansează singur, maimuțele l-au refuzat; mi se pare că le-a călcat pe picioare. Și acum, aoleu, un om bagă capul în gura unui leu. Doar Emil zimbește iară: „Hm, e leu doar pe dinafară. C-am mai văzut eu un urs alpin și-n el era unchiul Marin“. Să știți că la circ animalele nu sînt de pîslă sau de plută, ci sînt autentice, sută la sută. Leul l-ar minca pe omul acela într-o clipită, dar e dresorul lui și nu poate să-l înghită. Și apoi l-au învățat părinții: dacă mîncă prea mulți oameni i se strepezesc dinții.

Bum! Bum! A apărut fachirul dintr-un nor de fum. Fachirul e un om extraordinar — dacă vrea ne bagă toată fericirea în buzunar. El e spaima aricilor, fiindcă îi place să doarmă numai pe ace.

O, dar am rămas singuri. Toată lumea a plecat, că programul s-a terminat. Și n-o să se mai dea o dată numai fiindcă am rămas noi, cu gura căscată. Așa că mergeți acasă, închideți bine ușile și, dacă vreți, faceți și voi circ cu păpușile. Scufița Roșie și încă vreo câteva domnișoare sînt bune dansatoare. Iepurașul de catifea va face salturi mortale în gura celorlalte animale. Pisica se va împrieteni la cataramă cu — săraca — rîndunica. Dacă o să vi se pară prea mică trupa, priviți-o numai cu lupa. Așa o să puteți vedea cele mai grozave animale din pădurile ecuatoriale.

LA GRĂDINA ZOOLOGICĂ

... Grădina zoologică e un fel de magazin de jucării, unde tigrii, girafele și leoparzii sint vii. Rogi lupul să te ia puțin în circă și cînd colo te mîncă. Hei, ca pe Scufița Roșie te-ar mîncea, cușca dacă l-ar lăsa. Dar, vedeți, aceste cuști de fier, sau colivii, sint ca niște bunicuțe ale lor : au grijă să nu facă prostii. Copii! lăsați un pic gălăgia. Faceți acum cunoștință cu zoologia. Iată aici reprezentanții mindrei faune, care știu să urle, să ragă, să zbiere și să

schiaune. (Dar, mirați-vă mai încet, dragii mei, că asurziți acești lei.) Oriunde întorci capul vezi un șarpe sau un leopard, care sare peste un gard. Iată tigrul adus din Bengal cu cheltuială. Toată blana de pe el e naturală. Mirela, acela nu se strigă „cuțu-cuțu“, că e struțul. Balaurul care se prăjește pe nisip e crocodilul, iar bazinele de lângă el e Nilul. Elefantul care vă privește ursuz e întrebuit în loc de troleibuz. Încalceți pe el dimineața și plecați la școală, mergând o mie de stații prin pădurea ecuatorială. Sahara e o regiune și mai dificilă. Pe acolo circulă numai această cămilă. Orișunde ar pleca, își ia întotdeauna apă cu ea, așa cum la vreo două-trei butoiașe; cred că în cele două cocoșe! (Fiindcă-i limpede ca bună seara : nu poți ști când curge apa în Sahara!) Cangurul, uite, are blana roșă. Ca să nu-și piardă puii, îi poartă cu el într-o sacoșă (că i-a mai pierdut odată, i-a căutat Australia toată). Lupul trăiește în haite și pe la noi. Mănincă dimineața oi, la prinz oi, și seara tot oi. Din cauza acestui meniu fix, umblă oamenii după el prin păduri, cu puști și cu topoare, să-l cam omoare. Ursul polar poartă, ca un moș, cojoc și fular. Îi e ciudă că aici nu-i așa ger și-ar intra într-un frigider. Ce să vă mai arăt? Rinocerul? Dromaderul? Grădina zoologică e foarte frumoasă, dar eu zic să mai mergem și-acasă. E târziu : a sunat șarpele cu clopoței de ora trei. Și animalelor nu le place să mai întârziem pe-aici după orele lor de servici. Și-apoi, cei urșiți or fi venit de la lucru acasă și acum ne așteaptă la masă. Și e musai pină mâine în zori, să le povestim totul, măcar de-o sută de ori. Cum a fost, cum a decurs toată treaba... Altfel, înseamnă c-am văzut atâtea jivine degeaba.

CUNOȘTINȚE PESTE CUNOȘTINȚE

Uite, animalele nu mai stau în cuști, deoarece sunt domestice. Adică toate sunt animale civilizate. Așa că e bine să nu vă strimbați la cai sau să scoateți limba la oi, că rid de voi. Este un animal foarte folositor vaca, și ce suflet bun are, săraca. Să vă mai spun că și purcelușii folosesc foarte mult săpun? Ei știu cu toții mai bine decât unii dintre voi că nu te poți spăla cu noroi. Toate oile pe care le vedeți dincoace formează o turmă (Mirela, iar ai rămas în urmă!). Și oile lucrează lapte, brinză și smântină. Dar datorită lor de căpetenie e să ne dea flanele de lină. De altfel, să vă spun drept, lor nici nu le place să poarte vara cojoace. Singure merg, o dată pe an, să se tundă la cioban, cum mergeți voi cei mai mici la „Ciufulici“. Numai că oile nu au pretenția, când le taie lațele nenea Stan, să le pună călare pe un lup sau pe un aeroplan.

FUGĂ CU MINGEA

Oile știu munții noștri pe dinafară, că ar putea să vorbească despre ei la școală.

Auziți vuietul ăsta ca de grădiniță de scandalagii? Ne-apropiem de păsări. Tii! Tii! Răzuștele iar se ceartă pentru jucării! Dar pe voi vă rog să fiți cuminți. Puii pe care-i vedeți aici încă nu sint fripți. Uitați-vă bine : cu cită poftă ciugulesc ei vitamine. Găina care se plimbă printre ei, cu atita fală, e o cloșcă, adică o incubatoare naturală. Ea a tot dat ocol cuibarului și are bunătatea să clocească singură ouăle, cînd se intrerupe electricitatea. Năzdrăvanul ăsta roșu, l-ați ghicit, este cocoșul. Găinile îl urmăresc pas cu pas, pentru că e singura pasăre cu ceas. Dar ceasul lui nu se vede, întrucît îl poartă undeva în gușă ori în git. De fapt, e un deșteptător mai mare pe care-l pune să sune cînd soarele răsare. Așa. Am ajuns și la lac, unde fac rațele cele bătrîne „mac-mac“ și unde giștele se scaldă și fac și ele toate boroboatele. Vedeți giștele și rațele? Arză-le-ar focul să le arză! Stau pe apă ca pe varză! Și toată ziua (vezi că le sperii!) beau doar apă, ca șoferii. Și pentru că a venit vorba : unde-o fi mașina aia? Că nu ne-o fi luat-o gaia? Dar nouă tot nu ne pasă. Avem cu ce merge acasă, să nu-ntîrziem de la prinz : încălecăm pe cite-un minz.

O curte mare, cit cuprinzi cu privirea, unde bat mingea oamenii în toată firea. Deși, în general, ei nu sparg geamuri, sau mai știu eu, vreun cristal, se string în jur tot felul de vecini și țipă la ei a scandal.

Dar să fim atenți la jucători, care sint formidabili (uneori). Joacă atit de frumos, încit crește iarba sub pașii lor, jos. Atunci pe tot stadionul trec fiorii, ca toamna printre nori cocorii. Dau atit de tare în minge, încit fiecare lovitură inseamnă gol, sau ceva asemănător. Chiar și luna provine de la un șut. Este o minge care n-a mai căzut. Unele mingi aruncate așa, se prind pe cer, naiba să le ia! O, stați puțin, că mi-am adus aminte! Nu-i adevărat ce v-am spus mai înainte. Nimeni aici nu țipă și nu plînge, zgomotele astea vin tot din minge. Că ea e plină, măi băiete, cu tot felul de vaiete.

Și cînd o atinge cu piciorul nenea Ion, vaetele se varsă pe stadion. Uitați-vă acum în jur; oamenii aceștia sînt muți, v-o jur. Pe ei niciodată n-o să-i auziți strigînd, iar dacă se-ntorc acasă răgușiți, să știți c-au răgușit în gînd.

Și acum o fază pentru care toată săptămîna rîndunica se va nesuferi cu pisica. Un jucător plimbă mingea cu capul și pe picior, ca un jongleur. Ca fulgerul a înaintat, dar în fața porții s-a-mpiedicat. Sîntem în minutul 27, către el zboară lin un stol de sticle de bere și lapte. Se poate spune, din acest punct de vedere, că pe stadion curge lapte și bere.

După cum vedeți, și oamenilor mari le cam place să se joace. Fotbalul ăsta, cu toată zarva, e un fel „de-a baba oarba“. Adică jucătorii noștri parcă — aoleu! — dau în minge legați c-o basma la bombeu (în loc de ochi). Nu le fie de deochi! În alte părți, oamenii se luptă cu taurii cei țepeni în copite și cu coarnele pe gresia lunii ascuțite. Cum voi vă jucați „de-a v-ați ascunselea“, jocul ăla s-ar putea numi „de-a v-ați impunselea“. Iar mai demult, în loc de minge, se aduceau tigri ori firoși lei și tu trebuia să dai cu piciorul în ei. Atunci venea la stadion prea multă lume, de-aia din cînd în cînd se dădea drumul la lei direct în tribune. Numai așa oamenii se hotăreau să mai părăsească jocurile, luînd drumul casei și al cetății, ca să facă istoria antichității. Dar ce vă tot vorbesc mereu, cînd nu mă aud nici eu? În urechea mea cea stîngă cineva a început să plîngă. Și-n urechea mea cea dreaptă o talangă se deșteaptă.

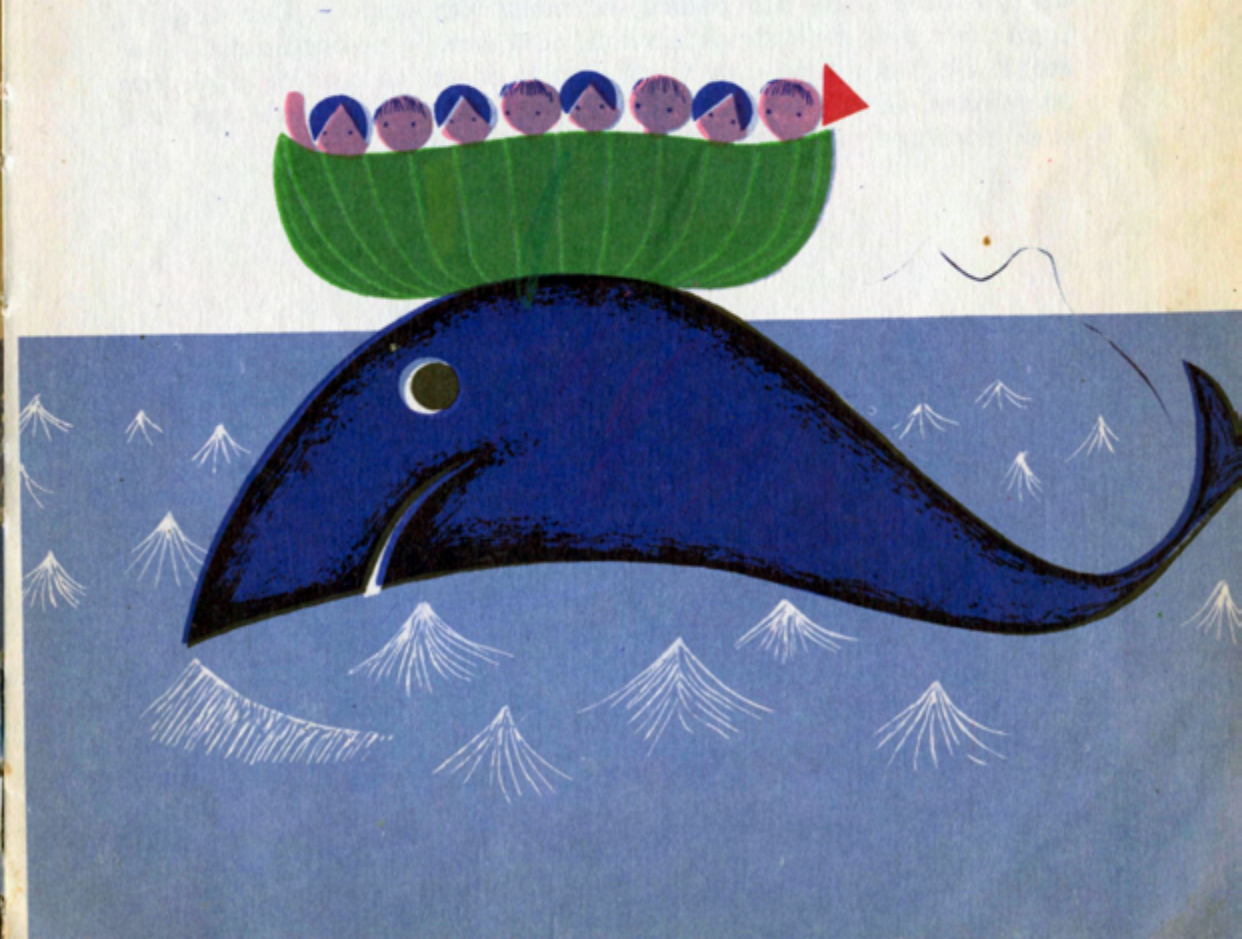
MAREA, O APĂ FOLOSITOARE

Marea este și pentru cei mici, nu numai pentru părinți și bunici. Și la urma urmei, ei nici nu știu să se joace ca voi pe plajă, în nisip, în fel și chip, făcând palate în care, pe furiș, intră scoicile prin acoperiș. Părinții toată ziua ar vrea să vă culce. Să vă spun un secret: ei au venit la mare numai ca să vă incurce. Așa le merge gura: „Ce faci?“ „Unde te duci?“ „Stai aici!“ Mai rău ca la bunicii care s-au făcut mici. Dar acum ați venit cu mine și eu, știți, nu fac scandal. O să vă explic marea, val cu val.

Marea este o apă folositoare. Ea se întinde de aici și pînă în zare.

Se întinde și mai departe, firește, dar marea aia nu se vede și nu ne privește. Vapoarele alunecă pe apă: fiș, fiș, ca la un fel de săniuș. Dar mai bine dacă privești, vezi că alunecă pe pești. Peștii sînt aici mulți ca iarba. Și cresc singuri, cum imi crește mie barba. Unii dansează, alții au pene de papagal și cîntă pe lingă Insula de Coral. Prin alte ape, rechini umblă la ei cu ferăstraie și, dacă te prind, te taie. Unde este apa mai adîncă inoată niște pești urîți, atît de urîți, că nici ei între ei nu se mîncă. Porcul de mare rimă algele pe lingă maluri, de se fac deasupra valuri. Foca este aproape cît luna. N-am o undiță la-ndemină, că acum aș prinde una. Dar mai bine hai să ne urcăm în barca asta pe care o leagă

valul și să privim Malul. Știți din povești că mărire toate au pe fundul lor numai palate. Oamenii au scos cu niște fringhii palatele din mare, să mai stea și pe pământ în soare. Priviți aceste castele, cum curge sarea pe ele... Și încă nu ați văzut totul. Cel mai frumos e portul. În port marea scapă printre pescăruși, ca printr-o plasă. Aici sint fel de fel de vapoare, cum avem și noi pe-acasă. Se suie oamenii în ele, își aprind țigarea și se joacă de-a depărtarea. Farul acesta — ce înaltă-i e talia! — se vede în toată lumea, pînă la Mangalia.

Cînd marea are vreun necaz în familie, fulgeră și tună. Asta se cheamă „sezon de furtună“. Atunci pe plajă nu mai stai, sugînd dintr-o rază ultravioletă, ca dintr-un pai. Furtuna trece repede, apare soarele și noi alergăm către plajă de ne sfirîie picioarele. Ieșim de prin case și de sub pălării, ca melcii din cochilii. Dar să știți, copii : ce e prea mult strică în viață, cum scrie și pe borcanul de dulceată. Deci să nu-mi stați toată ziua în soare, că n-aveți șapte piei pe spinare. Ci să vă uitați cum fac plajă valurile, care aleargă iute și se întorc pe partea cealaltă după două minute.

MUNTELE CEL HODORONC-TRONC

M-am făcut luntre și punte și v-am adus de la mare la munte. Mă gîndisem să vă las la București și să v-aduc munții acolo, într-o traistă de povești. Dar cînd să-i fac frumos ghem, munții n-au vrut să încapă în tren. Au zis că ei nu se mișcă din așezarea lor străveche, numai fiindcă sinteți voi niște leneși fără pereche. Acum uitați-vă : toți sint făcuți din piatră (care e un fel de prefabricată). Nu știu cînd au crescut acești ștregari, că omenirea cînd a venit i-a găsit mari. Se opriseră ca niște elefanți în zare, cu tot cerul în spinare. Bine că nu le vine în cap să plece acum mai departe, că n-am avea unde să ne dăm la o parte.

Munții noștri sint bogați ca soarele. Au aur și argint în toate buzunarele. Creasta aia, care parcă se clatină, cred că e de platină. Unde te-ndrepti dai de nuiele pentru fluiere și de bușteni groși.

Sub pietre sint cărbuni, cu care desenează locomotivele aburi pufoși. Au fier, var, sare, dar ce n-au? Chiar și lupi care fac „hauhau“. Ca să nu mai vorbesc de ape minerale și alte izvoare : cu ele munții se spală și pe picioare. Da, da, nu mai sint alții care să le semene. Uite, ne fac semn să intrăm în ei ca-n cetatea lui Cremene.

Cițiva munți Carpați sint mai înalți decit ceilalți. Cind se uită în jos, uneori, le vine ameteală și-atunci își pun comprese cu nori. Căci să știți : munții sint cei care dirijează ploile, spunindu-le norilor : „Ce vă îngrămădiți toți aici ca oile? Mă, apă chioară, nu mă auzi? Plouă mai la cîmpie, că mă uzi“.

Năzdrăvanilor, stați! M-am luat cu vorba și am uitat să vă spun să respirați. Pentru că lumea — să nu vă mire — vine la munte mai mult să respire. Cică aerul de aici conține nu știu ce vitamine. Și dacă-l tragi în piept zi de zi, cuminte, te faci sănătos pe șapte ani înainte. Vedeți stinca aia bătrină care seamănă cu o mină? Este mina fermecată cu care muntele ajută farmacia și ne ia nouă

astenia. (Tăticul știe ce e aia, cum știți voi de-a puia-gaia). Așa. Acum am ajuns într-o poiană. Puteți călca pe iarbă ca pe un covor sau o blană. Dar nu-mi plecați singuri prin păduri, aoleu, că munții au prăpăstii mai mari decit cele pe care vi le spun eu. În ele se ascund jivinele și își infig brazii rădăcinile. Brazii sint cei mai buni alpiniști, copii. Se suie pină în vârful muntelui fără fringhii.

Pentru voi munții au și niște ascunzișuri, multe ca frunza și iarba, parcă ar fi fost făcuți pentru baba-oarba. Te ascunzi colo, după un copac, și cind strigi : „sint gata, Chimiță!“ te găsește imediat un urs ori o veritită. Pentru că toate animalele de care v-am vorbit și multe alte păsări cu pene stau în munți ca în cartea cu desene. Nu pot, căci le-aș arăta eu cu degetul de la coadă și pină la cioc sau la bot. Ele se joacă de-a pitulușul pe după stincă și cind se prind se mănincă. Iar acum au fugit de aici, fiindcă știu că noi sintem voinici, și urcăm către vârful muntelui, pe poteci, ținîndu-ne, de ciuperci.

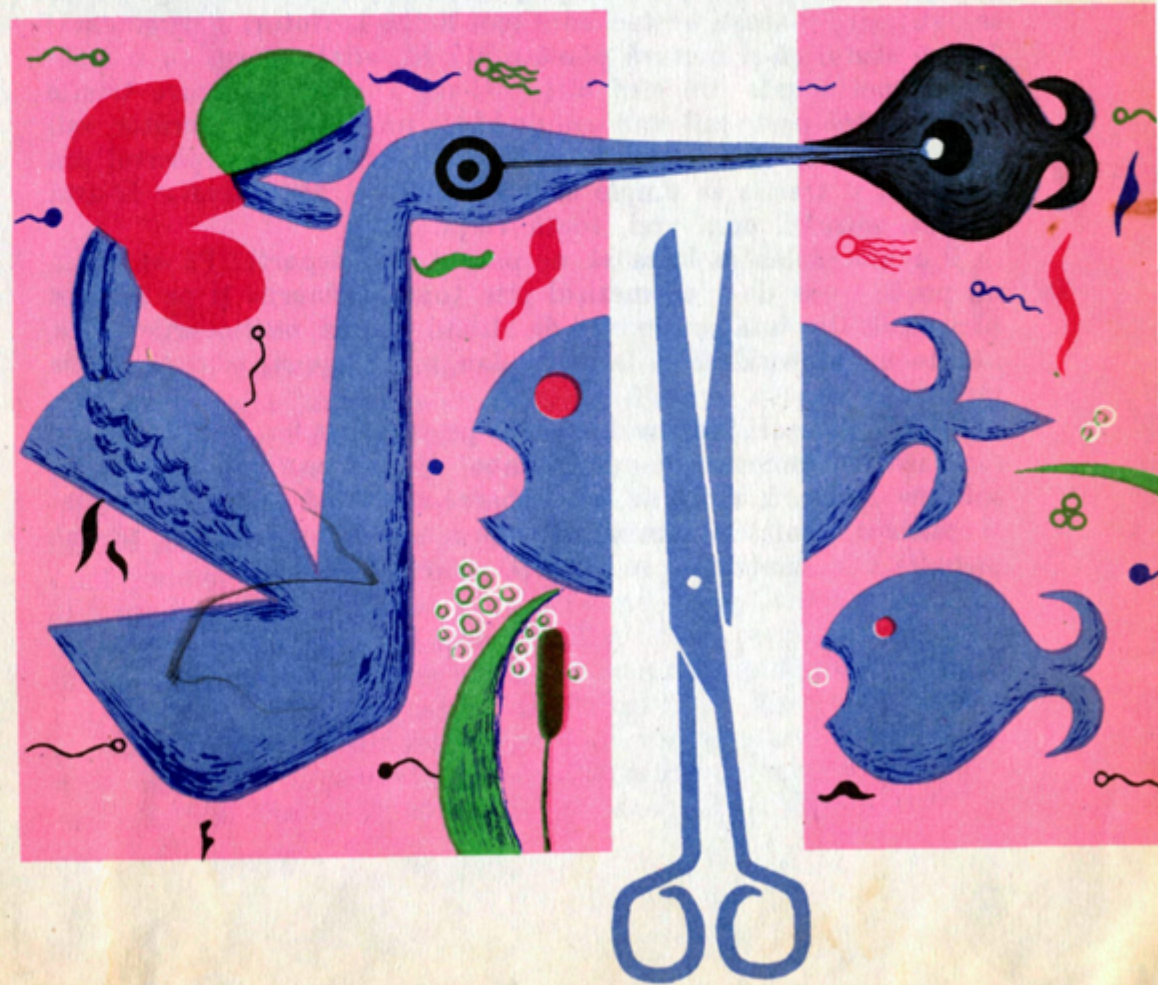
DE-A DELTA DUNĂRII

Delta, după cite știu, seamănă cu lacul cel Cenușiu, unde pelicanul bătrîn stă toată ziua grav, așteptînd un fotograf. Ca să-iasă poza bine, nici nu se mișcă din loc. Și ține și-un pește-n cioc. Dar, ridea un guguștiuc, cică peștele-i de cauciuc! Aici, în deltă, vedeți, pe lingă foarte mulți pelicani, mai există și lișițe, nagîți și cormorani. O, aici sînt toate păsările de pe pămînt (dacă nu și ceva în plus, adică păsările din Luna de sus). S-au adunat în aceste locuri pline de vrajă, ca să facă plajă. Eu mai cred că ele bat mările și poienele pînă aici și ca să-și arate penele. Pentru că, anual, în Delta Dunării se deschide, pentru o lună și jumătate, Expoziția păsărilor neîmpăiate. Nu vedeți că toate au sprincenele și penele care mai de care mai frumos colorate? Unele și le vopsesc cu verdeață de alge din fluviul Gange, altele cu untură de crocodil

din Nil, sau mai știu eu cu ce boia din Africa. După aceea își lustruiesc penele cu un pluș și își fac ciocul cu ruj. Bineînțeles, la sfîrșitul sezonului pasărea cea mai frumoasă primește premiu o broască țestoasă.

Intrăm acum într-o pădure unde nu cresc mure. Copacilor înalți, care au în vîrf un pămătuf, li se spune în limba deltei „stuf“. În fiecare dimineață, aici e raiul puilor de rață, de nagîț și de bitlan. Trestiele le țin loc de tobogan. Se suie unul în capul altuia pînă

cînd ultimul ajunge în virful trestiei, cea mai înaltă, și de-acolo alt pui îi dă brînci în baltă. Acolo încep să bea apă — nu ca să se inece, ci, așa, le place, că e rece. Să știți: păsările astea toate știu de mici să înoate. Cineva spunea un lucru nou: că ele ar învăța să înoate chiar în ou. Cică în fiecare găoace cartea de citire zace. Cînd puiul de rață învață pe de rost totul, sparge coaja cu ciocul. Și cit e el de pui toată balta e a lui.

Ce să vă mai spui? Apa asta, pe care plutește plaurul, e scumpă ca aurul. În primul rînd, e dulce, de la cercul de la suprafață rotund, și pînă la ierburile de la fund. Și apa dulce mult aduce. Unde mai pui aceste păsări și acești pui, acești pești, de care nu ai loc să te-nvirtești; și acești brotaci care scot limba la fluturi și la gîndaci! Vedeți stuful că-și scutură pămîntul? Ei, aflați că eu, cu o șmecherie, pot scoate din stuf hirtie. C-am aflat că-n fiecare trestie ce se leagănă peste mil stau coli de hirtie sul. Dacă ești scriitor ești fericit: cu o trestie de-asta te-ai procopsit. Scoți tot papirusul din ea seara, și trestia se umple la loc dimineața. Pe o trestie de-asta îți poți mîzgăli, cum vrei, toată viața.

Și acum să lăsăm lotca să ne poarte mai departe. Păcat că ea nu poate trece de-a curmezișul prin toate coclaurile și pe sub tot păpurișul. Dar iată aci un cîrd de bitlani pescari, cu ciocurile aspre, bătute de vînturi mari. Dacă le dau niște guvizi, ei o să ne fie ghizi.

Cite unul, ușor, trecem din barcă pe spinarea lor. Așa ... E mai bine așa. Doamne, ce ne vom plimba! N-o să ne rămînă nici o insulă necunoscută, nici una, nici o barză nearătată cu mîna. Ba chiar și stelele din baltă le vom număra. Și-n timpul ăsta, lin, lin, pe sub picioare vom simți cum se varsă Dunărea în mare.

Noi n-am fost sub pămînt — dacă-mi aduc bine aminte. Vom da acum o raită, în cîteva cuvinte. Făt-Frumos cobora pe tărîmul celălalt pe o funie de coajă din teiul cel mai înalt. El cobora, cobora, și teiul se descojea, se descojea. Cînd i se uscau toți teii ca unul, însemna că, gata, i s-a sfîrșit și drumul. Noi trebuie să găsim însă un loc mai puțin alunecos în jos. Să căutăm locul *cel mai bun* de ducă (numai leneșii dau buzna în pămînt pe unde apucă). Dar pe aici nu văd fintini, numai găurici foarte mici. Cum fac furnicile de nu dau în ele, păcatele mele? Iată și una de șarpe, care cine știe din ce bea acum lapte. Dar nici ea nu duce decît pînă sub rădăcinile de arțari, iar noi avem gînduri infinit mai mari. Vulpea dă din cap ca o hoată mare: ea știe într-un gard o bortă oarecare. Lasă, intrăm mai bine printr-o peșteră, descoperită acum de mine sub o foaie veștedă. Sînt aici două ferestruici gemene: „Poftiți înăuntru ca-n țara lui Cremene“.

Globul pămintesc văzut din interior îți dă un alt fior decit văzut din exterior. Sună pietrele pe unde treci, iar de tavan atîrnă liliicii (ca niște lămpi negre și chioare care fac bezna să aibă continuare). Au rămas în urmă iarba și vîntul, sub pămînt e altfel pămîntul. E mai indesar, mai adevărat. Parcă cel de afară e numai fumul și putregaiul, *aici* e focul și jeregaiul. Toate lucrurile de acolo sînt începute *aici*, de la elefanții circului și pină la nedresatele furniei. Vulturul, care prin virful cerului zboară, are sub pămînt măcar o gheară. Măcar umbra care-l ține e pămîntească, ea-l face printre stele să nu se risipească.

Să încetăm o clipă gălăgia din gînd și să ascultăm cum începe lumea din pămînt. Cum crește din el lent, ca o statuie din postament. Ciuruit e acest glob ca un ou, dar la mijloc parcă e nou. Stilpii de gheață și vetrele de foc stau, uite, la un loc. Cărbunele prinde încet să facă pene, vor ieși din el cine știe ce coțofene. Că dintr-un pietroi sărac s-a-nropit abia un rac. Iar dintr-unul și mai sărac — un ac. Aurul prin firide-l ghicești, ca niște ochi pentru pești. Doamne, e extraordinară această peșteră, descoperită sub foaia cea veștedă! Cînd ne vom întoarce la lumină, tot ce *aici* era abia urzit, vom găsi acolo de mult isprăvit. Va fi frumos, cu cer pe sus și drum pe jos. Soarele va avea răsărit și soare-apune și veverițele vor ronțai alune. Pe oameni va crește barba și după aceea iarba. Iepurii vor fi gonîți tot pe patru picioare — mă rog, totul exact ca-n poveștile noastre anterioare.

LA CE LATRĂ GRIVEI?

Luati-vă de mină. Gata. Astăzi mergem în Lună. Noi putem părăsi planeta chiar dacă nu e gata racheta. Fiindcă, la urma urmei, o să mergem în Lună pe jos, că e drumul frumos. Ne uităm bine unde se vede o rază care arde subțire ca un pai, și ne vom ține de ea scai. Dincolo de zare, poteca o ia drept spre Soare. Acolo dăm drumul baloanelor colorate, luate pentru orice eventualitate.

Baloanele se-nalță, se-nalță și ne ridică-n sus ca-ntr-o balanță. În jurul nostru vom auzi cum răsar stelele, cu un fișit ușor, parcă se deschid umbrelele. Luna se va face tot mai mare, și la urmă ne va răsări exact sub picioare.

Îmi pare bine c-aveți încredere-n mine și faceți întocmai cum v-am spus, ca s-ajungeți sus. De altfel, iată, am și ajuns. Bănuiam eu că sînt vorbă lungă să v-ajungă, dar acum — asta-i bună! — nici nu știu cînd v-am pălăvrăgit pin'la Lună. Sîntem pe steaua aia mare de stei, la care latră noaptea Grivei. De ce nu ne-a ieșit nimeni în întîmpinare să ne dea o floare? Fiindcă *aici* nu sînt flori, nici animale, nici nori. De asemenea, e-adevărat, nu este aer de respirat.

Luna este un pământ neisprăvit. A-ncercat ea niște păduri și niște ape, dar nu i-au ieșit. Asta-i situația, n-ai ce-i face. Va trebui să umplem noi Luna, ce mai încolo și-ncoace. Odată și odată, tot trebuia să repare cineva jucăria asta stricată. Eu am susținut de-atitea ori: noi, copiii, sintem cei mai grozavi inventatori. Nu e aer în Lună? Nu ne pasă, am adus de-acasă. Iată, dezumflăm baloanele pe care le-am umplut cu vînt, pe Pămînt. S-a luminat cerul Lunii cu aer... Așa, acum mai poate omul respira. Și se mai poate juca. În țara asta pustie, care strălucește ca o agrafă nu-s condiții omenești de trai decît pentru girafă.

Că ea întinde gîtul ei lung în vînt și paște iarbă pe Pămînt. Deci, prima etapă de populare a Lunii va fi... care, ghici? Aducerea unei girafe de la cel mai apropiat circ aici. Am și adus-o eu, chiar în clipele acestea, ca să scurtăm povestea. Acum știți ce e? Uite, mi-a mai venit o idee. Să rugăm frumos girafa asta să ne care într-o săptămîină cele necesare pentru înființarea vieții pe Lună. Pentru că și așa ea tot seamănă cu o macara. Ce aducem mai întîi la noi? Asta vă roade acum pe voi. Trebuie să facem o listă în privința asta, realistă. Dintre animale vom aduce numai strictul necesar. De exemplu, lupul nu-l vom aduce, că e... măgar! Și uitate, azi o floare, mîine o privighetoare, azi un cățel, mîine un purcel, azi un ou, mîine un bou, Luna se va umple de verdeață, de viață pînă poi-mîine dimineață.

LA POLUL NORD

Azi, vă rog să vă-mbrăcați într-un timp record: am vreo zece invitații pentru Polul Nord. Rugați toate mătușile să vă caute mai repede căciulile, fularele și mănușile. Hai, lăsați gălăgia și jocurile, că pierdem acolo locurile. Că la pol ninge foarte tare și într-o clipă zăpada acoperă orice numerotare. Și s-ar putea întâmpla să ne așezăm cu un loc mai jos ori mai sus, să ne scoale de pe el un urs.

Acum, pînă una-alta, eu o să studiez harta. Să văd pe unde se ajunge la Polul Nord, într-un timp record. Am și găsit (din orice incurcătură tot eu să vă scap!): mergem cu tramvaiul pînă la cap. Acolo căutăm o săniuță, dacă se poate cu ataș, și-nhămăm la ea doisprezece iepurași. (De obicei ei nu trag la ham, dar după puțină reflecție, vor face pentru noi o excepție.) Noi vom pocni o dată din biciușcă și iepurii vor porni ca din pușcă. A, va fi pentru ei un fleac să străbată nouă păduri, să sară peste nouă munți și să ocolească

un lac. Din cînd în cînd vom țipa în urechea lor, să se-audă ca la difuzor: „Hei, mergem bine, nordul e pe-aici, după cum ne învață mușuroaiele de furnici“. La un moment dat vom face cruce c-un ren (care înseamnă în limba băștinașilor „tren“). Le vom mulțumi urecheaților și, cu mare emoție, vom schimba mijlocul de locomoție. Renul ne va duce o zi și-o noapte, încă o zi și-o noapte și, în sfîrșit, vom ajunge la Polul Nord pe data de 7. Acolo ne vom ruga de viscolul păcătos să se oprească oleacă, să ne putem da jos.

Trebuie să vă spun că aceste meleaguri se caracterizează prin ger. Clima de la Polul Nord e o climă de frigidier. Untul, peștele, carnea, aici, la marginea înghețată a mării, ating culmea conser-

vării. Poți să măninci guvizi și bibani proaspeți de două mii de ani. Focelor, care sint foarte cochete, le place aici fiindcă par mult mai mici (vreau să spun că arată mult mai tinere). Urșii se conservă în costum alb, de ginere. Dar noi n-am bătut atita drum să ne conservăm, ci ca să cercetăm.

Fiindcă nimeni n-a studiat oceanul înghețat cel plin de mistere, din punctul nostru de vedere. Să lămurim o dată pentru totdeauna : unde au dispărut de aici soarele și luna? Nu cumva au căzut in valuri într-o bună dimineață și s-a prins deasupra gheață? Noi am putea face o copcă și să le scoatem într-o lotcă. Să le uscăm razele ude, într-o seară, la Steaua polară. În sfirșit, nu putem prevedea totul de azi. Vom proceda de la caz la caz.

Ați terminat cu fularul și gheata? Plecăm, sinteți gata? Aoleu, pină să vă pregătiți voi, uite c-a venit polul la noi. A ajuns pină la munții de piatră și fier, l-au văzut copacii cu frunzele mai dinspre cer. L-au văzut ciorile și coțofenele, care au început a-și vărui cu zăpadă penele. Acum, că tot ați pus să umble după minuși, haideți la săniuș. N-o fi chiar ca la oceanul înghețat, dar, ca să zic așa, tot e ceva.

ÎNTR-O POVESTE

Fără veste, intrați și într-o poveste. Așa, fără vorbe prea multe, unul după altul, cu mine în frunte. Luați-o pe poarta asta pe care scrie „A fost doar odată, ca niciodată“, care ne așteaptă desferecată. I-am spus portarului că aveți treabă pe-aici, fiindcă voi sinteți cei doisprezece pitici. De fapt, sinteți paisprezece (dacă-o să observe, doi dintre voi spuneți : „Sintem rezerve“). Și mai spuneți că sinteți în căutarea Zinei Zinelor, furată de-un zmeu din greșeală, crezând că e cine știe ce procopseală.

Atenție! Aici la fiecare pas te poți întâlni cu primejdia nas în nas. Uite, parcă ne-ar fi auzit, un balaur s-a și ivit. Unul, două, trei, patru... are capete șapte. Numai ca să le numeri, pierzi o zi și-o noapte. Ca scamatorul suflă foc pe nări. Dacă aș avea la mine țigări, i-aș ieși în întimpinare, suflind și eu dintr-o țigare. L-aș învălui cu fumul,

n-ar mai vedea nimic și noi ne-am lua drumul. Dar așa, fuga a rămas ultima noastră salvare. Luați-o voi înainte, că mie mi-e că fug prea tare. E pe urmele noastre, care de frică s-au făcut stele verzi și albastre. Mirela, aruncă tu acum o gresie, să nu-și facă balaurul cine știe ce impresie. Să știe și el că noi l-am citit pe Ispirescu Petre și știm că apar munți înalți, numai dacă arunci în urmă cu niște pietre. Priviți-i acum, he, he, he! Munții au răsărit și-n virful lor sint oi care behăie. Ce mari sint, bată-i vina! Eu nu i-aș sări nici cu prăjina. Dar balaurul — cu el te pui? Ar mai sări peste încă un munte, dar nu-i. Nu mai rămîne decît să azvirl eu plușul de pantofi, nedespărțitul meu pluș, să se facă în urmă un mare ghețuș! Va aluneca pe el și va cădea. Ha, ha, ha, dacă-o să-și spargă măcar un cap tot e ceva. Mi s-a părut, ori l-a trecut și n-a căzut? E lingă noi, cum bine vedem. Opriți-vă, n-are nici un rost să mai fugim cînd nu mai putem. Balaurul s-a oprit și el, la un pas. De ce-o fi strimbînd din nas? Zice:

— Hei, voi sinteți din povestea Merele de aur?

Răsufllăm ușurați.

— Bată-te să te bată de balaur! Povestea Merelor de aur e pe aleea cealaltă, frățioare. N-ai văzut tăblița indicatoare? În concluzie, bine c-a fost o confuzie.

Și uite-așa mergi și mergi... Zi de vară, zăpușeală. Nici tu, troleibuze, care alunecă pe ațe, nici tu, bunici, să te ia în brațe. Pînă cînd... ce scipește acolo în depărtare? Un palat la care nu te poți uita decît cu ochelari de soare. De altfel, în față se află și trei stejari, în care sint agățați tot felul de ochelari. Puneți-vă pe nas sticlele astea colorate — cred că nu-i vreuna lipsă — afumate ca pentru o mare eclipsă. Uite și-un copac ceva mai măricel. Vă dau voie să vă suiți în el. Cît mai sus, care mai de care, poate vedeți ce urmează-n continuare.

GÎȘTELE ÎN AFARĂ DE PERICOL

— Urmează să prindem o veveriță, strigă Radu, pornind din virful unui copac după ea, călare pe-o nuia.

— Ba, palatul, țipă Mirela, cred că n-ai uitat de palatul acela pe care ne-ai pus să-l căutăm în depărtare cu ochelari de soare.

Eu tocmai ațipisem, că era mult somn acolo pe cîmpie, poate unde la fiecare pas întilneai o pernă din puf de păpădie. Of, că nici nu poți să te mai odihnești cu copiii ăștia, care-ar sta toată ziua-n povești! Hai, pornim spre palat, gata, aici la rădăcina copacului, adunarea! Și să facem mai întii numărătoarea. Că nu-i mare lucru să se ascundă vreunul dintre voi ca o buburuză, sub o frunză.

Cu cit ne apropiem de palat, auzim tot mai tare un zgomot ciudat. Pareă unui copil de zmeu, fără nici o jucărie, îi face bunicul său mizerie. De fapt, sint ușile palatului care vorbesc între ele prin scirțituri, urlînd ca dintr-o mie de guri. Dăm buzna-năuntru

și încă de la intrare începem să căutăm zmeul c-o luminare. S-au imputinat zmeii, dragii mei, în poveștile vechi te-mpiedicai la fiecare pas de ei. Era ușor să fii atunci Făt-Frumos, nici nu mă mir, cu așa chilipir! Eu zic să ieșim, să fugim repede de aici, pină nu asurzim. Nu poate fi nimeni, într-un palat ca ăsta nu rezistă nici măcar mătușile, fiindcă scirție îngrozitor ușile. Așa, iată-ne din nou la soare, să suflăm în luminare. Fiind o luminare focul ăsta mai marele, să-l căutăm pe zmeu cu soarele.

Pe la mijlocul poveștii — cred și eu — obosești și-naintezi tot mai greu. Faci un pas și trebuie să-l faci tot tu și pe celălalt. Noroc că mergem acum pe ciuperci, care sint atit de dese, incit par asfalt. Simțiți, măi copii, și voi cum crește drumul sub noi? Asta se vede după pietre și după furnici, care rămîn tot mai mici. La început pe mine aproape că m-acoperea iarba, acum, uite, ating norii cu barba. Am ajuns lingă un lac, adinc ca o scorbură de copac. Pe mal stau giștele, unele numai în piciorul sting, și pling.

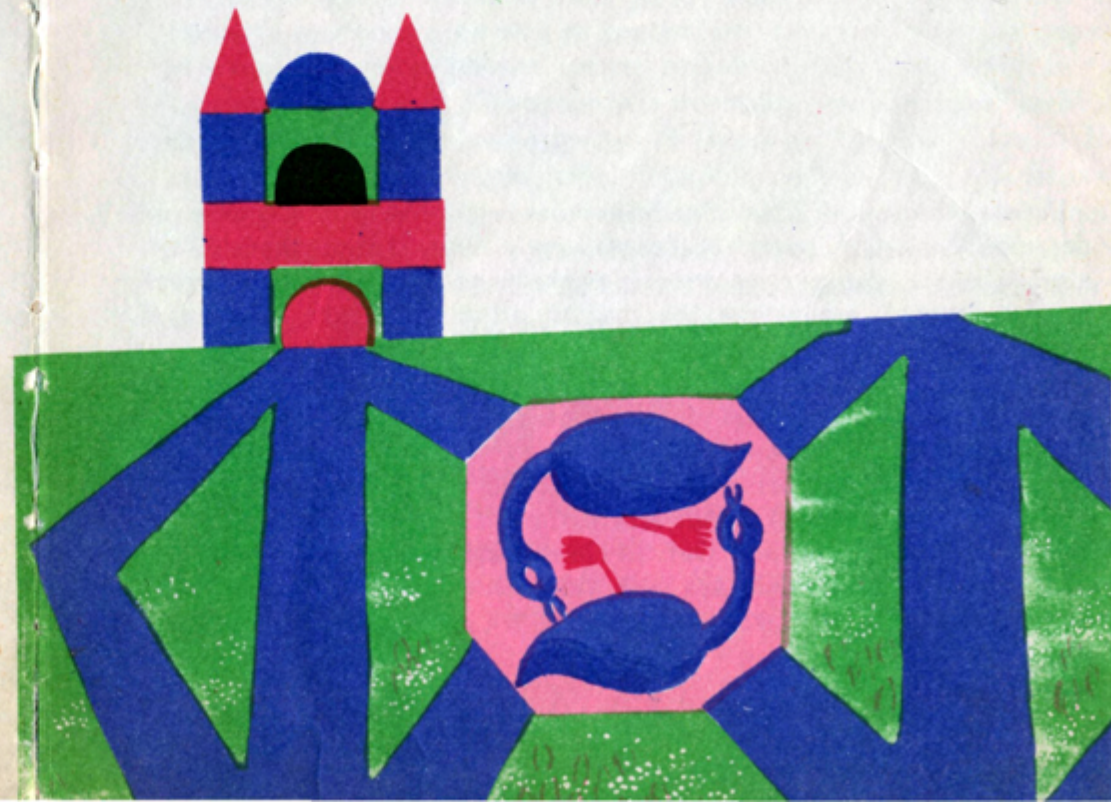
— De ce plingeti, întrebăm un ginsac, singurul, dintre toți, care are și moț.

— Cum să nu ne jelim, cînd uite ce pățim? Vecinele noastre, țatele ratele, ne-au lăsat pe drumuri : au mințit într-una pină ne-au înghețat apa, de-au făcut-o cuburi. Sint două zile de cînd stăm aici pe mal și nu putem să ne scăldăm. Că în gheață nu poți nici măcar să te uzi, darmite să te scufunzi. Ne-am da măcar de-a săniușul, dar, una, nu ne șade, două, ce ne facem de labe? Că dacă pe gheață le tocim, într-o săptămînă le isprăvim. Și n-o să mai avem cu ce cutreiera poienele, doar labele nu ne cresc în fiecare primăvară ca pantofii voștri sau ca, nouă, penele. Deci, cum să nu plingem, copii dumneavoastră, cînd inchiși în această situație nu putem sări pe nici o fereastră?

Văzînd noi ce mare jale, am ajuns la concluzia că giștele trebuie ajutate și nicidecum mincate. Dacă apa se face bocnă la o minciună de rață, ea tot c-o minciună se dezgheață. Asta a fost părerea lui Radu, firește, care în privința minciunilor știe el ce vorbește. Dar eu, în timpul ăsta numai ce mă aplec și montez pe o ramură de

salcie un bec. L-am aprins ziua, amiaza-mare, și lacul a-nceput să se dezghețe, crezînd că e soare. Giștele, ga, ga, ga! huștiuluc, în apă într-o clipă. Ginsacul mi-a mulțumit, dîndu-mi o pană dintr-o aripă. Cînd n-o să mai știi ce să mai spui — zice — cînd te va ajunge năpasta, uită-te o dată la pana asta.

CALUL FERMECAT, DAR NEFERMECAT BINE

Acum, fiindcă pe Zina Zinelor tot n-am găsit-o, putem porni mai departe. Eu am și pornit-o. Zmeul care-a furat-o din greșeală, crezând că e cine știe ce procopseală, văzându-ne c-am plecat pe urmele lui cu dreptul, s-a retras tot mai în adincul poveștii. Deșteptul. Dar oriunde s-o ascunde, oriunde-o fi, tot l-om dibui! Că, om fi mici, dar (oricine poate să observe) noi sintem cei doisprezece pitici (în frunte, bineînțeles, cele două rezerve). Chestiunea care ne pune puțin în încurcătură e că aici drumul face o cotitură. Și se știe, zmeii când fug prind o viteză atît de drăcească, încît le vine foarte greu să cotească. Vom lăsa drumul cel drept, deci, tăind povestea pe una din poteci. Dar nu vă risipiți ca iepurii care încotro, ho! Mergeți mai strinși, așa, că din moment în moment se poate întimpla ceva. Vreo întimplare care să vă lase cu gura căscată de

mirare. Și cel care-o să fie prea la coadă, n-o s-o vadă. Că minunile nu se repetă ca filmul în culori, să-l vedeți cu bunica, în șapte zile de șapte ori.

Mergem noi, mergem, cînd, deodată, în iarba cea grasă, Mirela dă de un pui de broască țestoasă. Era supărat foc și, ca orice copil, plîngea cu lacrimi de crocodil. Zicea că broasca țestoasă doarme de vreo patru zile sub țestul ei de-o sută de chile. Și degeaba ciocănește el cu lăbuțele ude, că țestul e gros și broasca nu-l aude. Și uite, n-are cine să-l bage-n seamă, n-are cu cine să mai vorbească, așa, ca de la pui la mamă. Încercăm noi s-o trezim, dar ți-ai găsit! Poți trezi un pietroi adormit? Ne-nvirtim în jurul ei pînă cînd lui Ilie îi dă prin gînd să-i pună o sonerie. Cînd a fost gata, a doua zi în zori, i-am spus puiului să sune de-o sută de ori. La a nouăzeci și noua oară, broasca a scos capul afară. Mare i-a fost bucuria cînd și-a văzut odrasla jucîndu-se cu soneria. „Adio somn — a zis — n-o să te mai întilnesc! Drumetilor, vă foarte mulțumesc!“ Am plecat lăsînd gălăgie în jurul ei ca-n jurul șarpelui cu clopoței. Dar nu făcusem nici o sută de pași în continuare, cînd un vultur s-a repezit și-a luat broasca în gheare. Cu ea, nemaipomenit, uite tocmai în virful cerului s-a suit. De-acolo o s-o arunce, cum aruncă jucătorii discul, să-i spargă platoșa groasă și-apoi s-o sfișie cu pliscul. Hai să stringem flori și frunze, să le risipim pe vale, să cadă broasca pe moale. A nimerit într-o claie de fin; ura! am scăpat-o de la moarte. Vulturul morocănos s-a dus în altă parte. De-acum broasca va trăi sub țestul ei, 400 de ani, ehei! Că așa trăiesc ele, mult cit evul mediu, nu ca unii oameni, cit un concediu! Vine și puiul cel mic dintr-o parte, frecîndu-se la ochi de cele-ntimplate. Explică-i tu cum a fost, Ilie, și spune-i să nu mai facă abuz de sonerie. Că asurzește iarba și mărăcinii și, uite, întărită vecinii.

Și iar mergi și iar mergi, numai pe jos stații întregi! Totul ar fi fost excelent, dacă nu ni se-ntimpla un accident. Tot bătînd atîția cîmpi de cînd răsare pînă apune soarele, nu-i normal să ne doară picioarele? Eram la o cotitură cînd Radu zice: „Gata, eu am făcut o bătătură. Of, parcă mi-a intrat un munte-n pantof“. Atunci ne-am

oprit și, punind toți degetul la țimplă, ne-am gindit. Ne-am concentrat cit ne-am concentrat, pînă-am hotărit : ne trebuie un cal fermecat ! Unul cit tot magazinul de jucării de mare, un cal care să zboare. Și-n loc de copite, să aibă aripile potcovite. Știți : ca să nu li se tocească virfurile prea tare și să fie numai zimți, cind s-ating în zbor de stelele fierbinți.

ZMEULE, NENOROCITULE !

Eu am un plan, cum să găsim calul năzdrăvan. Rupeți fiecare cite un smoc de iarbă grasă din această vale răcoroasă. Invirtiți-vă cu el în sîn pîn'o să amețească văzduhul de mireasmă de fin. Nu vedeți cum iarba a început de miresme să fumege ? Căii poveștii, care pasc pe undeva prin apropiere, or s-o adulmece. Și vor veni, mai tare sau mai încet, ca atrași de-un magnet. Au și-nceput să s-arate din cimpie : zece, o sută, o herghelie. Priviți ce mîndrețe de cai.

— Alege-ți, Radule, unul, hai.

— Trebuie să-l aleg, zice Radu, pe cel mai răpciugos. Așa face-ntotdeauna și Făt-Frumos. Ne-am așezat atunci pe-o buturugă și-am așteptat să sosească și calul cel plin de răpciugă. După un ceas s-a auzit un nechezat mic, cam cit un miorlăit de pisic. În

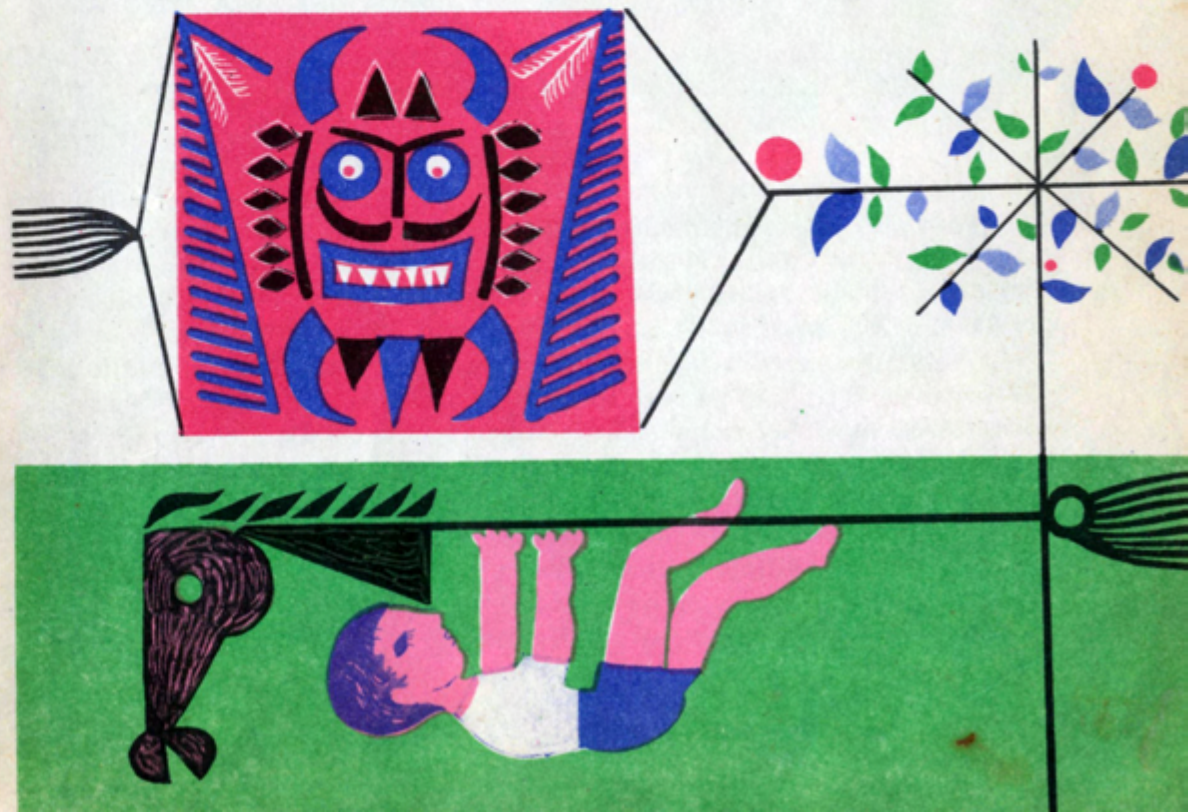
sfirșit, a apărut un fel de minz bătrîn, știrb de tot și de tot spin. Privea tot timpul pămîntul și nu înainta decît cînd nu bătea vîntul.

— Țasta e, zise Radu, calul cel slab ca gardu'. Și încălecînd, numai ce-l vedem cu mirtoagă cu tot căzînd. L-am ridicat cu toții și cu chiu, cu vai am pornit mai departe, împingînd calul, ca pe un camion hodorogit, din spate. Speram că mirtoaga va merge așa strîmb numai pînă după primul dîmb. Acolo unde se va scutura odată, arătîndu-și fața sa cea fermecată. Dar am trecut și cel de-al o sutelea dîmb și calul mergea tot mai strîmb. N-o să mai putem înainta, dacā n-om mîncea. Dar partea cea proastă e că deocamdată n-avem nimic în traistă. Zău că n-ar strica acum niște giște. Dragii mei, mi-am adus aminte de pana gînsacului, prin asociație de idei. „Privește-o cînd ți-o fi mai greu“, mi-a spus acel gînsac. Ceea ce și fac. Nu simțiți un miros plăcut în nări? Razele soarelui au devenit frigări, învîrtînd nu știu ce fel de friptură ce-ți lasă o impresie bună în gură. Din cuptorul zării iese o tavă măreață. Giștele ne-au trimis, friptă, o... rață.

Într-un minut n-a mai rămas nimic în tavă (că rața a fost grozavă). Tocmai atunci s-a auzit un răget ca de leu. Aoleu! „Țasta o fi Zmeu?“ Întreb, nu că mi-ar fi frică, dar știți: o-ntrebare nu strică. Deodată toate lucrurile au început să tremure, ca la cutremure. Jucați-vă aici de-a ce vreți voi. Eu mă duc un minut la război. „Unde ești, zmeule? îi zic, că nu știu din ce cauză nu mai văd nimic.“ „Sînt chiar în fața ta, între acești doi stejari“, zise zmeul, aruncîndu-mi o pereche de ochelari. „Stai pe loc! să nu fugi în altă parte, vin să te bat, cum scrie la carte.“ Dar, cînd să plec, Radu îmi face scandal: „Cum pleci, nene, la bătălie fără cal?“ Avea dreptate, dar calul cel leșinat stătea tot nefermecat. Ei, comedie mare! Neavînd încotro, am luat eu calul în spinare. Zmeul era, dimpotrivă, călare.

Văzîndu-ne în felul ăsta pe noi, zmeul se dădea tot mai înapoi. Cît era el de tare și mare îl speria o astfel de arătare. „Care ești calul și care ești călărețul?“ a întrebato nătăfletul. A căzut apoi țeapăn în iarba și-a căscat de trei ori. „Ce faci, zmeule, mori?“ „Mor, a răspuns el, îndreptîndu-și fața spre nord. M-ai speriat prea tare și am avut un atac de cord.“

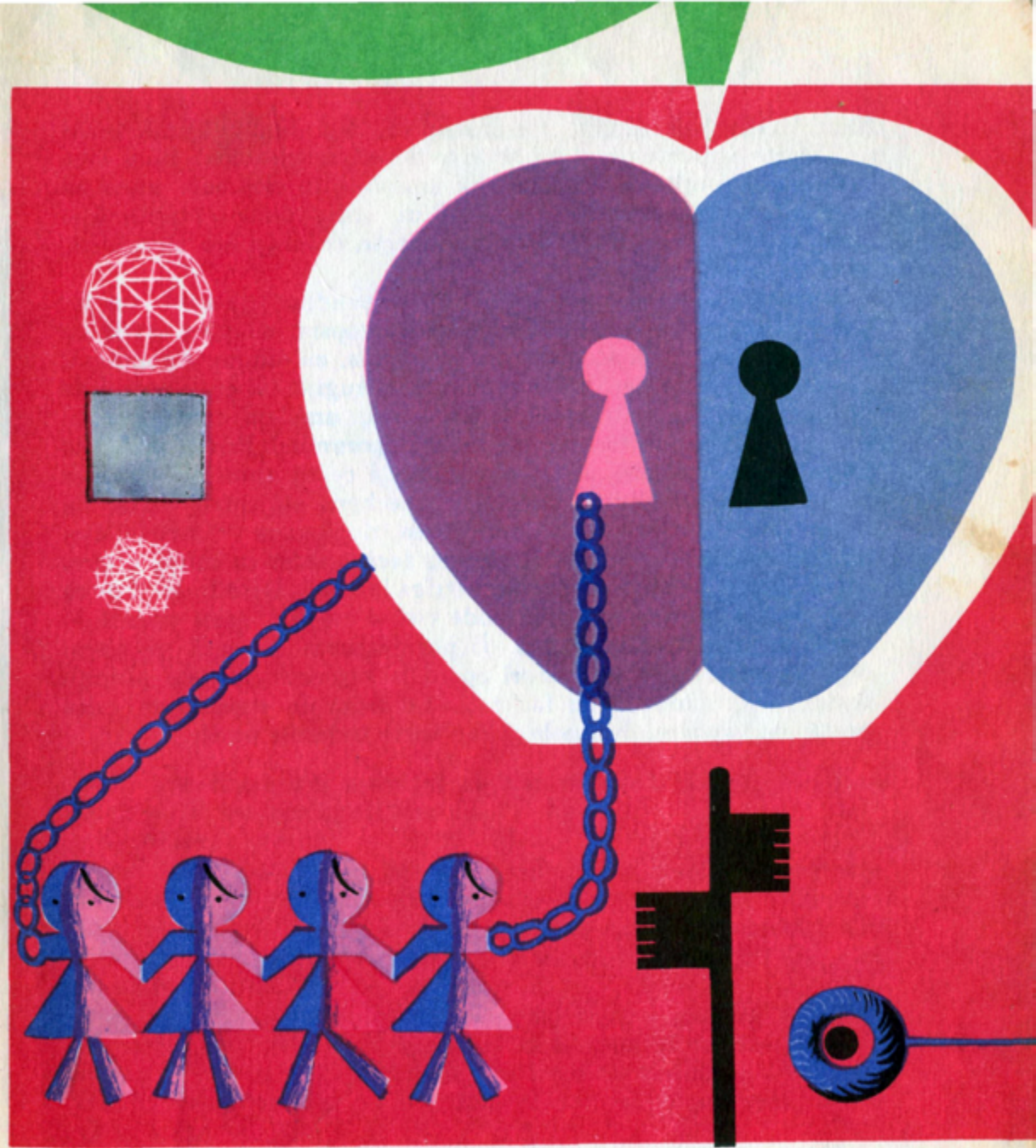
Eh, și acum ar trebui să urmeze nunta cu Zina Zinelor, care a și ieșit în iatac, fericită că i-am venit zmeului de hac. (Și-a mutat palatul aici pe cîmpie, să asiste la bătălie.) E foarte frumoasă, iar o zînă ca ea, orice ați zice, nu-i de colea. Aș putea stîrni o nuntă formidabilă, cum stîrnește vrăjitorul furtuna. Aș pofti la ea soarele, munții și luna. Dar știți voi, lucrurile acestea lungesc foarte mult povestea. Acum, c-am scăpat-o de cel mai teribil dintre zmei, Zina Zinelor se va descurca și singură-n viață, să n-avem noi grija ei. Hai deci să facem cale-ntoarsă, că mai avem și alte persoane pe acasă. Care-i drumul pe care-am venit? Acesta-i, nu vedeți cu tălpile cît l-am tocit? Și-n plus vîntul care zgîlție de ușă a presărat pe el țărițe din lună, ca dintr-o păpușă. Ca să-l știm, să nu ne rătăcim. Și ca să strălucească drumul nostru, sub stele, fantastic, la noapte, cînd l-or linge vulpile de material plastic.

MĂR

Știți că zinele frumoase, cînd vor, pot să-și ascundă patul, oglinda, tot palatul într-un măr. Spun două-trei cuvinte și, cit ți-i castelul lor de mare, dă buzna în măr cu coarnele turnurilor înaintea. Eu am dat de un măr fermecat, în care te poți plimba în lung și-n lat. Toată lumea a-ncăput aici, colorată ca pentru pitici. Izvoarele și fluviile pe care le avem se află-n ea, făcute ghem. Tragi de o ață mai albastră și, cînd colo, pe ea, vezi că scrie „Dunărea“. Munții se află și ei la locul lor, spre cer ca un deget arătător. Pot să vă spun în continuare că acești munți s-au format prin evaporare. Demult, de tot, în locul lor era un fel de ocean, mai adînc decît cel mai adînc lîghean. Dar a bătut vîntul, a bătut vîntul, luînd mereu valurile, pînă a făcut apa una cu pămîntul. Așa au apărut acești munți de stei, care sînt uscați dacã pui mina pe ei.

Unde voiam însă să ajung pe drumul cel mai lung? Munții înalți sînt foarte importanți. Asta se și vede, să se uite mai bine cine nu crede. Un urit stă lingă un pisc amețitor, în care sună aurul ca banii într-un ulcior. Altul trage cu un cirlig dintr-o văgăună o blană de urs foarte bună. Și mai departe, totul își are rostul lui, ce să vă mai spui!

Pietroaiele astea din jur arată cu virf și-ndesat că noi le-am fabricat. Facem din lina stelelor bidinele, vopsim noaptea casele cu ele. Batem apa pînă scoatem din ea lumina, ca din lapte smîntina. Soarele, care e de fier, zilnic ruginește, și rugina lui cade pe noi de ne-ncălzește. Noi o stringem în cearșafuri, umplem cu ele cîmpul și facem să crească mai repede griul și porumbul. Priviți acum la mașinile care zbirnie mereu și înțelegeți ce vă spun eu: tehnica asta e foarte complicată, dar toată șmecheria stă într-o roată. Ea e tartorele, poți face tot ce vrei cu ea, după cum se învîrte așa, ori altmîntrelea. Iată, pot să încerc, dacă o-nvîrte cu mina, e cerc. Poți să te joci pe lingă casă pînă te strigă la masă. Dacă încaleci pe ea te duce fără să te oprești pînă unde vrei să crești. O așezi culcată — e moară, macină făina toată. Îi pui deasupra o casă și niscai aripi de carton, poți să zbori cu ea la aerodrom. De-aia părinții noștri, toți, fumează și fac roți. Le leagă de copaci, de calea ferată, de vapoare, de șosele și fac toate treburile cu ele.

Fiecare dintre voi a-nvățat să numere pînă la doi. Aici v-ați oprit și, de osteneală, ați adormit.

— Aoleu, ce-i?

Dar în vis l-ați văzut pe 3. Era ceva, ca o namilă înfiorătoare, și — culmea — mergea și mai departe cu groaza: avea 4 picioare. Cînd v-ați trezit era ora 5; pe cîmp veneau oile de la servicii. Cite oi acum dau cu praf pe drum, parcă încondeiază un ou? Na, c-ați adormit din nou.

— O, chiar de-ați dormi sub pat, nimeni nu va scăpa de numărat. Numerele vă vor urmări în adormirile voastre cele mai adînci și le veți visa pe brinci. Deoarece ele trebuie să vă intre bine în cap — asta e. Dă-le naibii, că sînt și importante, ca în viață toate celelalte.

1 este un pic peste nimic. De exemplu, floarea asta cu care eu mi-am încrucișat drumul zice : a mai trecut *unul*. Și cu asta a isprăvit cu persoana mea și așteaptă să treacă prin dreptul ei *altcineva*. Noi am fost la munte — mi-aduc aminte ca azi — și-am văzut o mie de brazi. Iepuri o sută dintr-o dată, dar asta cred că era o șmecherie a unuia, gogonată. Unul singur cred că era, care așa de repede fugea, încit oriunde te uitai, îl vedeai.

Deci, orice ai face — hop! un număr, îți sare ca un papagal pe umăr. Acasă, să zicem, cind vreți să vă jucați și voi, s-aude, și vă fac morală *un milion* de rude.

Așa că, aflați : numărăm și sintem numărați. Pe mine, de exemplu, mă numără ceasul deșteptător, pe la șapte, spunându-mi să mă duc la servicii, cu limbă de moarte. (Că după aia el adoarme din nou, ori moare pînă la învierea din dimineața următoare.) Și soarele mă are în socoteala lui, bineînțeles. Deocamdată sint un număr cuminte, care la fiecare adunare îi ies. Eu simt de departe, dar nu mă doare această numărătoare. Numai bătrînii se vaietă îngrozitor, cind li se adună cite-o mină, cite-un picior. Și atunci roagă pe cite unul ca voi, vreun pici, să strige pentru ei : „sint aici“.

De-aia zic : învățați numărătoarea pe degete, pe frați, pe clanțele ușii, pe dinți, să-i puteți ajuta pe bunici, pe părinți. Seara cind vi se face patul să vă gîndiți : unde am ajuns cu număratul? Și să adormiți.

ÎN CLOCOTUL PIEȚII

Aici vin teatrele de păpuși, la anumite ceasuri, să ia morcovi pentru nasuri. Și pentru cap, tîrtăcuțe, și pentru vulpi, tărițe.

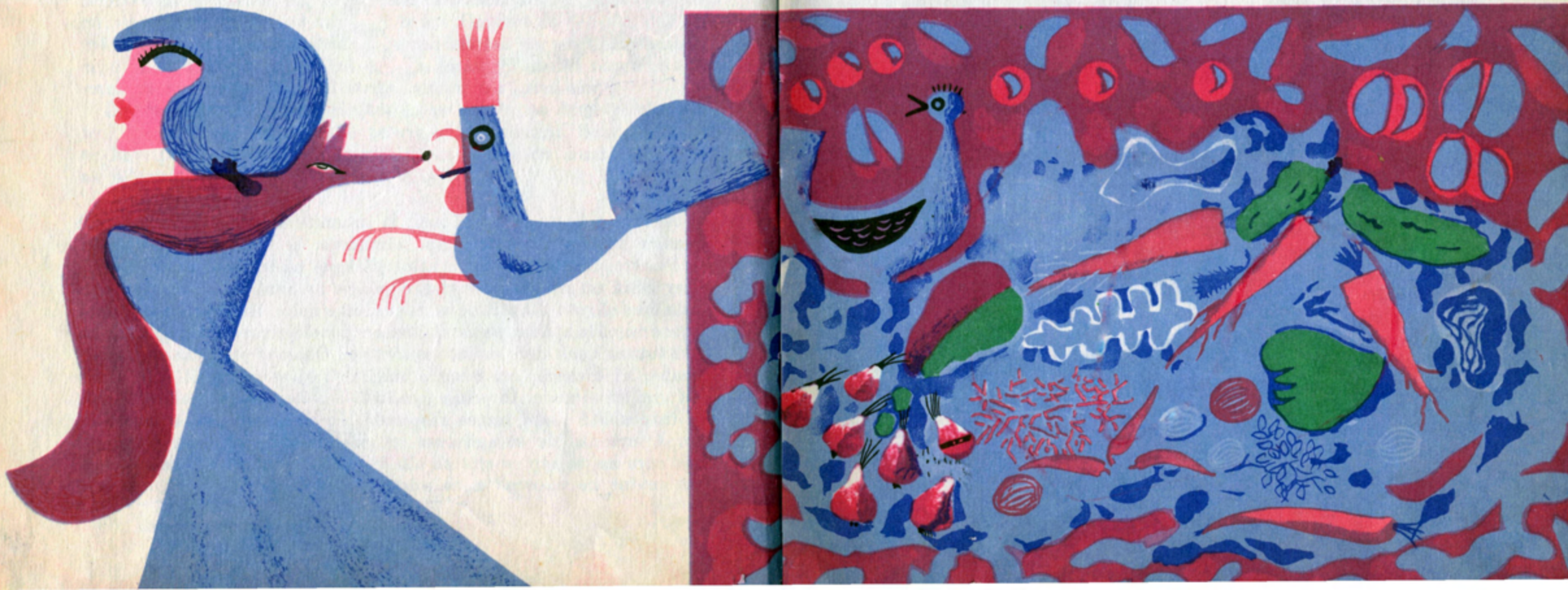
Printre tarabele vechi e atita gălăgie, că-ți trece peste urechi. Dar nouă nu ne pasă : oriunde e gălăgie ne simțim ca acasă. Locul ăsta cred că este tot atit de mare cam cit o mare. Aici parcă s-a adunat tot ce mișcă în apă sau pe uscat. Melci codobelci și raci urîți și goi, cărora le e totuna dacă merg înainte sau inapoi. Oamenii stropesc cu lacrimi ceapa, să crească, ori mîngie mieii vii și spun poezii. Poți vorbi cit vrei, că ai unde. În prima jumătate a pieței, toată lumea întreabă, și în cealaltă toată lumea răspunde. În pauze se lasă o liniște ca după furtună, de se aud cum ies ridicurile de lună. Sau ciupercile noi cum ies, în cap cu cite un alb fes. Copii, spuneți-mi acum sincer, pe cuvint de onoare, a ce miroase mai tare? — A vitamine! ...

Viorel a răspuns foarte bine. Da, cele mai multe vitamine de pe pământ, nu la farmacie, pe tarabele astea sînt. Pentru că ele se cheamă aici măr și piersică. Și pe-astea le măninci de drag, chiar de-a valma, nu ți le dă mama ... cu palma. Uite, acest curcan zicea că dacă inghite singur tot sacul cu nuci o să crape. Acum un nene trebuie să stea lingă el, să-l indoape. La fiecare oră îl apucă și-i indeasă pe gît cite-o nucă. Curcanul se strimbă tot, ca de aguridă, și crede că omul vrea să-l vindă în loc de clepsidră.

Ce să vă mai spun despre piață? Seamănă cu o bucătărie plină de abur și ceață. Gospodinele grăbite aleargă din loc în loc, parcă după

fiecare vorbă le-ar da-n foc. Dar și cînd pun ochii pe cite-o găină, atît de mult o fixează, încît o hipnotizează. Într-o iarnă am văzut o găină de-asta hipnotizată, ținîndu-se, cuminte, pe străzile multe, după o blană de vulpe.

Acum ca să nu ne-ntoarcem chiar cu mina goală, hai să luăm sfecla asta dată cu vopseală. O punem acasă la unul din noi, ia oricare, într-un ghiveci de floare. Și sfecla va crește în jos încet, încet, prin tavan, prin parchet. Iar în zilele cînd n-avem ce face, o să ne stringem grămadă, prinzînd-o de coadă. Și vom trage toți de ea cit vom putea.

PE FUNDUL TUTUROR PLOILOR

Este ceasul fermecat, cind peștii împing scoicile pe uscat. Peștii ori racii, nu țin minte, ca să le-nearce cu merinde. Rîme, firimituri de piine, pentru a le trage pline în mare, mîine, făcînd să scirție nisipul de pe plajă, încet, la ora patru fără un sfert. Trebuie să profităm de această tăcere teribilă, cînd nu se aude nici o chemare la vilă. La mare am fost anul trecut (scrie la carte), acum o să facem un pas mai departe. Un pas mare, chiar în mare. Hai, Mirela, nu fi supărată, încalț-o ca pe o gheată. Una cam largă, în care ar încăpea și casa și strada cu băieții și fetele, și tot ai putea să-i legi șireturile. Lumea vine aici s-o privească doar pe dinafară. Ce atitudine superficială! Nouă, va să zică, nu ne e de loc frică. Am băut apă multă acasă, cam cite o litră. De-aia acum nu ne-necăm, doar ne scufundăm, ne scufundăm. Ce ne salvează e că nici unul nu

știm să-notăm. Asta ne-ajută, nici gând, și ne dă curaj să-ajungem mai repede la fund. Acolo vom vedea tot felul de alge amare, printre care înoată topoare. Deocamdată întâlnim numai pești strălucind prin apă, parcă ar fi pictați pe ferești. Se miră ca niște copii că sintem ca ei, vii. Pentru ei, am luat special în buzunare, presăți, pureci de mare, uscați. Obraznicii, vin și mi-i mănincă din palmă, frumos, cu botul, mîngîindu-mi, cu coada, cotul. Și se țin după noi scai, formînd un fel de imens alai. Nu, mai bine zis, un evantai. Dacă cineva se va-ncălzi, îl poate folosi. Desigur, să nu-l miște prea furtunos, că împinge vapoarele-n adîncul primejdios. Unele au mai fost luate de talaz și, vezi, stau răsturnate și azi. Această corabie cu pînzele numai aște se roagă s-o luăm în brațe... Și, tot-așa, ne lăsăm încet, la vale. Apa e un teren alunecos și foarte moale. Peștii cresc ușor prin ea, ca prin pămînt iarba. După cum era de așteptat, fundul mării e supraaglomerat. Fel de fel de șerpi și alte lighioane fac bule de aer și baloane. Căii de mare tropăie peste tot, grămadă, cu covrigi de șerpi în coadă. Peștișorii se joacă cu cochilii de boabe de fasole și caută prin bărcile inverzite busole. Nu c-ar fi ahtiați să afle nordul, sudul sau estul, pe ei li interesează din busolă restul : după gradul cutiei, de perfecționare, știu că afa:ă e secolul cutare sau cutare. (Deci, tot un fel de orientare). Ar fi multe de văzut în acest loc sticlos, unde marea se termină-n jos. De ce vietățile toate au gurile căscate? Nu e lumină aici, e un întuneric groaznic, că soarele e tocmai la dracu în praznic. De aceea, vietuitoarele țin deschisă gura, luminînd fundul mării cu dantura.

Ce-ar fi să fierbem și noi o ciorbă pescărească, într-o scorbură de țestoasă (broască)? Luați cu lingura, cit e fierbinte, ciorba asta bună o s-o țineți minte. Așa, acum ne-am pus burta la cale — și-n felul ăsta ieșim din mare.

SĂ ÎMBĂTRÎNIM — DE-O PROBĂ

Hai să intrăm în această cetate, din pură curiozitate. Adică pentru o zi fiecare copil mic să-și fie lui însuși bunic. Să-și spună povești și singur să-și dea plin de gravitate sfaturi, pe care tot el să le creadă în taină fleacuri. Deci astăzi n-o să ne mai scapere pe nici un drum picioarele : stăm acasă și zicem că *ne dor* șalele. Of, eu simt creștetul parcă-mi cresc din el cuie și mai am alt junghi tocmai la mama dracului, în călcie. Nu știu, ați remarcat oftatul? Bătrînețea începe, așadar, o dată cu vîitatul. Iată-ne într-o lume fermecată, pe lîngă care orice poveste pare seacă și adevărată. Din copii am devenit dintr-o dată moși și strămoși și purtăm galoși. Am văzut în viață atît de multe, încît, ca să nu le uităm, ne-am făcut noduri în ridurile de pe frunte. Va să zică, soarele acolo apune și dincolo răsare, iar apa curge numai de la deal la vale. Am învățat

ghinionul nostru pe brinci, de cind eram ținci. De-aia la toate lucrurile rele sau bune putem da acum din cap cu înțelepciune. Ioane, tu mă auzi? Vorbim cam tare, să zicem că sintem surzi. Ne-a rămas nasul numai pentru zile mari și trebuie să-i punem și lui ochelari. Pielea de pe mîini s-a cam bătucit și ne trebuie o pereche de ochelari și pentru pipăit.

M-am întrebat eu toată viața: cam cum se simte un licurici dimineața? Toată noaptea cu făptura lui, deșteapta, a făcut lumină în stînga și-n dreapta. Și deodată îl cuprinde uimirea cind simte că i s-a intrerupt strălucirea. Ziua n-are mai mult foc pe el decit urzicile. Dau peste el și-l calcă, pardon, pînă și furnicile.

Totul e clar: cind ești bătrîn trebuie să mergi cu mașina sau cel puțin într-un car. Ești ca în virful unui munte urcat, călcînd piatră cu piatră și acum parcă te duci unde ai treabă cu munte cu tot odată. Face pentru greutatea asta măreață să trăiești o viață?

Dar ne-au intrat niște lacrimi în ochi și ne strîng, iar bunicii noștri adevărați, știți și voi, niciodată nu plîng. Uite, tocmai răsare în fereastră luna — să le dăm hainele înapoi și să le sărutăm mina. Și să le spunem că, așa cum sint, sint cei mai grozavi de pe pămînt. Că din barba lor albă și mare izvorăște numai liniște și împăcare. Dar să nu le spunem că am fost și noi bătrîni într-o doară, dintr-o dimineață pînă într-o seară.

Iute înapoi pînă la copilărie, să întinerim. Și să plîngem acolo cît poftim.

Noi am fost la Polul Nord, dar, după cite aud, Polul Nord e mort fără Polul Sud. Trebuie să le vezi pe amîndouă aceste talere de ceață, dacă vrei să ai un echilibru în viață. Citeodată simțiți și voi, copii, nu e așa, că vă lipsește ceva? Polul Sud îl simți că nu-l ai ca zahărul din ceai. Prin urmare, fiți gata de plecare. Aoleu, dar în port, pentru călătorie, nu ne-a rămas decit această corabie de hirtie. Eu zic, cu puțină inițiativă, să facem alta, de sugativă. S-o construim repede, că vremea trece și pe drum vă explic eu de ce. Gata, catargele și cirmele? Trageți acum de toate sforile și sirmele! Dați-mi o pipă, să fac și eu puțin fum, cam cît rămîne de la o salvă de tun. Vă miroase a alge și a sare?

Aflați că sinteți de trei zile pe mare. Iată, valurile cum răsare dintr-o parte și-n cealaltă apun, și se duc să fure de la mal săpun.

Săpun uitat dinadins acolo, pe țărm, de copiii cuminți și uituci, ca să aibă marea cu ce face clăbuci.

Și cum plutim noi așa spre Polul Sud, apa intră în corabie, dar eu mă fac că n-o aud. Mult mai periculoasă, în acest moment, aflați, este corabia de pirați. Până acum trebuia să se și arate, frate. Dar nu s-aude nici un zvon, tocmai noi o s-avem ghinion! - Să n-ai ce povesti acasă, ceva fioros și năprasnic, asta e groaznic! Ura, sintem salvați! Iată corabia de pirați! Au aflat că mergem unde ne duce curentul și vor să ne fure subiectul. O, dragii mei marinari, hai să fugim cât mai repede și să fim tari. Dar, vai, ei măresc, măresc viteza și respirația lor ne zburlește sufletul ca freza. Dar tocmai când să pună mina pe noi, lip! corabia li s-a împotmolit în nisip. Căci sugativa noastră, vedeți! le-a supt marea de sub lopeți. Parcă ne pare rău că nu ne-au prins pirații un pic, așa, măcar de degetul mic. Se-ntimplau cine știe ce fapte ciudate. Dar și ei au fost niște mămăligi și jumătate. Acum mergem înainte în felul următor: scoțind din corabie nor după nor. Dacă stoarcem, de exemplu, numai o lopată, se face înainte o baltă lată. Și noi plutim mereu pe ea, la ore fixe și la trei sferturi, de-a valma, peste dealuri și deșerturi. Străbatem fel de fel de țări, nu mai vorbim de cele nouă mări. E frumos să vezi insulele de mărgean, cu obiceiurile lor prin ocean. În Sahara oamenii sint legați la cap c-un șervet și mănincă șerbet. Dar nu e chip să bea la urmă și apă din nisip. Că unde dai și unde crapă tocmai acolo nu-i apă. Scuturați peste ei o pinză mai nouă, să creadă că din rugăciunile lor a-nceput să plbuă.

LA O ADICĂ

Vine leul lipa-lipa, mai fioros decît gripa. Simțiți în inimă o căldură ca para? Asta înseamnă că sintem tot în Sahara. Iată dihania deschide gura, ridicînd și mai mult temperatura. Totuși, la noi n-o să vină, pentru că la toți ni s-a făcut pielea de găină. Și leii, după cite am auzit de la niște vecini, nu se dau la păsări și la găini.

În continuare, dragii mei, cred că o să renunțăm la jupuirea acestor lei. Blănurile le sînt grozav de bine pe trup lipite, din grumaz și pînă la ghearele șlefuite. Și la urmă trebuie să le cărăm în circă și, oricum, ne incurcă. Să nu mai vinăm nici tigri, nici lei, nici leopardzi, nici nimic. Eu așa zic. Să ne retragem mai bine în a noastră corabie, care merge pe sub streșinile valurilor ca o vrabie. Ce dacă rămîne în urmă pustiul nevăzut? Nu-i primul lucru pe care-l lăsăm noi început! Gata. Unde vedeți o mare înfigeți iute lopata. Brr! E din ce în ce mai rece! Sintem mai lingă Oceanul Înghețat, cu fiecare spaimă ce trece. Un pescăruș obosit (n-am aici un loc cald unde să-l culc) ne trimite din zbor primul fulg. Va veni în curînd

și zăpada, ehei, prin asociație de idei. Înseamnă că polul se apropie, vrînd-nevrînd, acum e la o aruncătură de gînd. Vezi? a și început să mă ningă în cap cu nori. Fulgii se-nmulțesc, ca și stelele prin spori. Adică se sparge fulgul, că nu e de fier, și curg din el semințele de cer. A-nghețat dintr-o dată și apa bine, să ne mutăm toți pe patine. Căci la Polul Sud nu poți să te duci cu un clește de spart nuci. Gheața aici e groasă cit geamurile caselor toate, chituite bine și-nghețate. Poți să dai cu mîngea-n ea, acum și pururea. Că n-o să sară nici un ciob, n-o să faci oceanul zob. Deci, ne apropiem printre pinguini și degerături. Polul Sud începe cu suflatul în palmă și cu celelalte apucături. Dați-mi mie oceanul cel cu pluș nou lustruit, să văd acum unde e pămîntul ușor turtit? Că acolo cică polul vine, ca să poată sta mai bine. E punctul unde trebuie să mergem fiecare și în loc de steaguri să punem degetul mare. Să strălucească amprentele noastre, numai semne și linii, pînă în ochii viitorimii. Să știe toată lumea că noi am ajuns pînă aici încă de pe cînd eram pitici. Foarte simplu am ajuns: învîrtînd cirna mereu la babord. Dar ce scrie pe tabla aceea? „Polul Nord“. Aoleu, acesta e adevărul goluț-gol: am greșit calea exact c-un pol. La o răscruce cred că ne-am incurcat, ca un copil care cade: bum! din pat. Căci, la fiecare răscruce, ați observat și voi, de ce? pentru ce? — sînt două drumuri identice. Unul este cel bun, pe care trebuie să mergi înainte cu fală, și altul e drumul de păcăleală. Noi am pornit falnici spre sud, ca să ajungem — să nici n-aud! La nordul cel gol și sărac, pe care-l știe după licheni orice pirlit de copac. Dar, la urma urmei, așa e în viață: te mai înșeli. Parcă oamenii mari nu fac și ei citeodată niște greșeli?! Noi am pus mina pe Polul Nord, nu e așa? care nu e nici el de colea. Acum trebuie numai, ca s-o dregem, să punem de acord scopul cu locul. Ia să se prezinte aici un băiețel cu mușchi de oțel, care să se urce înapoi pe cuvintele noastre în sus, pe toate cite le-am spus. Ca pe catargele unei corăbii, numai pinze și fringhii, de care te ții. Care ești voinicul? Tu, Titu? Urcă-te pînă în vîrfurile poveștii noastre și schimbă-i repede titlu!

FERIȚI CERUL

Da' departe ne-am mai plimbat, nu știu dacă-ați observat. Am tocit ca pe preșuri cele patru puncte cardinale, luindu-le pe picioare. V-am dus în lună și mai încolo, din stea în stea, pe răspunderea mea. Dar, aici, la doi pași, cresc ciuperci sau un oraș? Hai astăzi să-l privim, că și noi tot în case locuim, dacă stai să te gindești. Mai ales noaptea și-n timpul dintre povești.

Așadar, locul a fost mai întâi desenat cu cretă și var. Apoi s-au îngământat cărămida, cimentul, lemnele, fierul. Și când casele au început să răsară, cineva a strigat: „Feriți cerul!“ E un zgomot surd ca de moară, plus încă o morișcă. Un Manole plin pe piept de frișcă își tot așază cărămizi sub picioare și se-nalță. Din când în când măsoară zidul e-o ață. Și, tot așa, cit ți-i ziua de mare. Pe la etajul șapte fumează și el o țigare și pe unde-o ia fumul înseamnă locul

c-un creion roșu și face coșu'. Știți, chiar dacă blocurile au calori-fere, pe fiecare acoperiș trebuie să fie un coș, ba chiar două, dacă se poate: pentru cuibul berzelor necivilizate (care și acum încă se mai încălzesc cu fum). Până le e gata acoperișul, berzele clem-păne din cioc: clac-clac! și stau cu bagajele-ntr-un copac. O, dar eu am ajuns prea repede sus, până la berze mai sint multe de spus. Încetul cu-ncetul un meșter așază parchetul, în timp ce-n jurul lui o albină tot zboară, gândindu-se dacă nu-i cazul să-l dea cu ceară. Nenea ăsta, care are o șapcă de hirtie, grozavă, de ce credeți că se uită acum printr-o țevă? El e cu instalația de apă și vrea să vadă, în depărtare, dacă celălalt capăt al țevii e infipt în mare. Fiindcă oricare robinet bun trebuie azi, pentru orice eventualitate, să aibă legătură c-un val sau un talaz. Dacă apa cumva se oprește, înseamnă c-a intrat pe țevă vreun pește. Ce mai e și asta? Fe-reastră. Pe aici se vede limpede cum vine primăvara cu iarba sau toamna cu norii — depinde în care parte zboară cocorii. Că ei sint cei care numără clipele și-nvirt soarele cu aripele. Pereții acum sint goi, adică nemizgăliți de voi. Într-o bună dimineață aici se vor muta oameni cu tablouri în brațe, fiindcă odaia parcă n-are căldură, dacă pe pereți nu-i ceva, vreo pictură. Eu, de exemplu, am una cu două bufnițe pe care le-am botezat Ciulnițe. Au ochii mari, toată ziua veghează de parcă fotografiază. Cît noi ne-am tot foit, casa asta aproape că s-a isprăvit. Unde-am stat adineauri e parterul, acum sintem la etajul șapte, deasupra căruia locuiește cerul.

CAI VERZI ȘI ÎNTÎMPLĂRI BREZE

Zilei acesteia făceți-i un nod, să n-o uitați ca pe-o jucărie în pod. Veți vedea primul film din viață, începeți, va să zică, o perioadă măreață. Na, că m-am emoționat și eu ca o femeie, cu toate că sint frecat de multe spectacole și matinee. Da, de astăzi, acces și voi o să aveți la umbrele de pe pereți.

Aflați că filmul, acest domn, își are rădăcinile în somn. Originile lui se pierd, hăt, în depărtare, cînd primul om a adormit din picioare. El a început atunci să viseze fel de fel de cai verzi și întîmplări breze. Cînd s-a trezit era jumătate somnoros, jumătate fericit. Parcă s-ar fi tras a doua oară dintr-o maimuță net superioară. De atunci, printre brontozauri, sulii și săgeți, care fac mare vaier, filmul plutea și el în aer. Pînă cînd un scamator fără pereche și-a fotografiat visul și a doua zi l-a scos din cap pe o ureche. Așa a apărut perioada filmului surdo-mut.

Pentru că personajele se mișcau ca niște lemne și se-nțelegeau prin semne (Cum spuneam, filmul anterior era așa-zisul film orb sau chior. Filmul nu numai că nu se auzea, dar nici nu se vedea.

Veneau spectatorii la cinema și pe ecran nu apărea cineva. Nu se vedea nimeni, cum să vă zic? Nu se vedea nimic. Dar nici unul nu îndrăznește să plece, pentru că nu era niciodată sigur dacă s-a terminat ori ba. Până când venea portarul: „Mai duceți-vă și acasă, oameni buni, că n-ați fi nebuni“).

Astăzi filmul a evoluat într-un așa hal încît dacă e vorba în el despre un cal, nu numai că-l vezi, dar îl și auzi și nu mai trebuie ca tu în locul lui să nechezi. În viitor tehnica va face asemenea cotituri, încît se tînde să poți să și încaleci pe el și să-l furi.

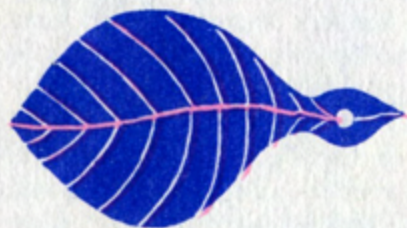
Ce se întîmplă în filme? Să facem acum lumină și în această beznă legitimă. Aflați că e greu să spui dinainte despre ce e vorba, în cuvinte. Trebuie să vedeți întîi filmul, măi prunci. Atunci și nici atunci.

Îi veți vedea pe Făt-Frumos, Ileana Cosînzeana, zmei, fapte grozave, șapte pîlici și tot ce mai decurge de aici.

Iar cînd adormi la cinematograful nițel, înseamnă că vezi două filme în paralel. Unul cel de pe ecran, cu o acțiune cam plicticoasă, și altul, visul tău, pe care ți l-ai adus de-acasă. De aceea, pentru filmele proaste, directorii cinematografelor stau în dubiu dacă n-ar trebui să plătești un bilet dublu.

Dar care-o fi pricina de nu se mai stinge odată lumina? Ar trebui să înceapă matineul, în sfîrșit, de-atîta istorie am răgușit. Gata, în fața voastră primii iepuri urecheați fugăresc primii elefanți. Nu vă tot foiți pe scaune, ci fiți și voi mai emoționați.

CĂUTĂM O FRUNZĂ

M-a apucat un dor de frunze, în suflet și peste tot, că nu mai pot. Hai să căutăm una, că e vînt și că e ceață. Care-o găsește primul o să aibă noroc în viață.

Știam că frunzele astea toate sînt niște obraznice și jumătate. Cel puțin, măturătorii de stradă, doamne, să nu le vadă. Odată unul s-a suit într-un castan pe o frînghie de viță și a pus în virful fiecărei ramuri o piuliță. Să se oprească toate frunzele în interiorul copacului, ca într-un tub, și să nu răsară decît cînd o da el drumul la șurub. Dar chiar și așa, pînă a doua zi dimineață pomul înflorise cu verdeață. Ba, mai căzuseră și pe jos, ca în marile păduri, cinci coșuri de muguri și firimituri. Că pămîntul ăsta e atît de gras, prinzi rădăcini sub pas. Dacă oamenii nu s-ar mișca mereu, singuri ori perechi, s-ar pomeni și ei cu mușchi și licheni pe frunte și pe urechi. Însă în fiecare toamnă, e adevărat, se întîmplă ca acum, ceva neașteptat. Hai în pădure, n-au de unde afla părinții, să dezlegăm nodul misterului cu dinții. Vedeți, acum totul e pustiu, asta nu e pădurea de astă-vară pe care o știu. Nici o frunză — numai cite un cuib gol se mai vede,

dar din el nu poți cînta foaie verde. Cică, dacă rupi o frunză de pe ram, pică toate. E ca atunci cînd spargi un geam. Se destramă, cioburi, cioburi, cum a observat și Dinu, și se face în codru un curent continuu. Păsările își infoaie penele ca niște mantale și iau direcții la vale. Alunecă repede sau mai lent, împinse, cum ziceam, de curent. Dar, din pene, le rămîne sufletul aici, acestor privighetori și pitulici. Căci fiecare — ce vrei — are aici frunza ei; una mai mică sau mai mare, plus o frunză sau două și pentru generațiile viitoare. Pe acestea din urmă le țin drept preșuri moi din verdeață: să se șteargă puii pe picioare la intrarea lor în viață. Poate că am înaintat prea departe printre ramurile lustruite ca niște coarde. De fapt, îmi șopteau ieri niște vecini, acestea nu sînt ramuri, ci rădăcini. Copacii pîndesc o anumită zi și atunci, deodată, toți își fac vînt și intră cu frunzele-n pămînt. Să le repare pe cele care-au ruginit și să le

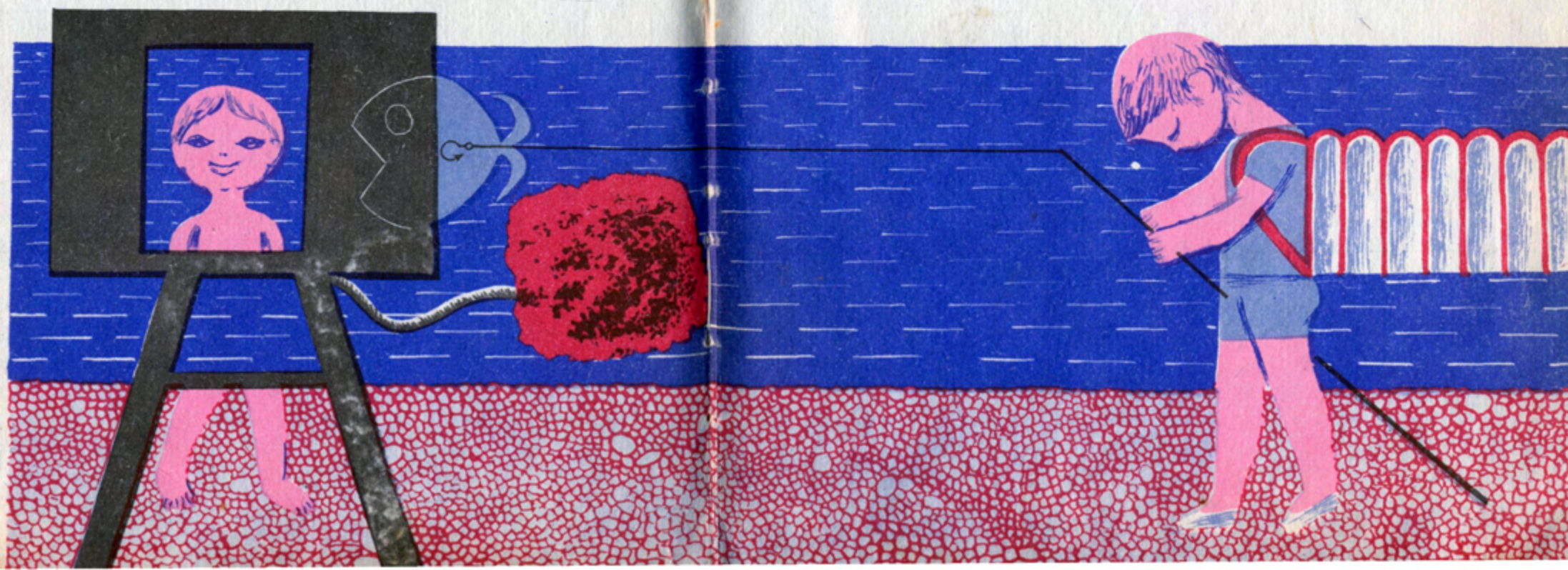
ascută zimții care s-au tocit. Țsta ar fi, după unii, misterul; pădurea confundă uneori pămîntul cu cerul. Dar, oricare ar fi adevărul, deocamdată ei nu-i stă bine așa de mare, și nici o foșnitoare! Vîntul, vedeți, își face treaba, dar săracul, bate degeaba. Și e mult pînă la primăvară, cînd se întorc copacii, iar în sus, ca la un semn, învîrtindu-se pe osia lor de lemn. (Căci toți care poartă, cit de cit, vegetație, trebuie să fie și rădăcini, prin rotație.) Eu zic, să rugăm vulpile și veverițele, că ele nu s-au dus, să-și tirească coada printre crengi mai sus. Veverițele în privința asta ar face minuni: pot fi în aceeași clipă în trei stejari și-n cinci goruni. Și dacă s-adună astfel vreo sută de cozi, ca să nu zic o mie, de departe pădurea s-ar vedea și iarna ca de frunze, tot ruginie.

LA ȘCOALĂ, DAR NU RĂMÎNEM ACOLO

Și, după atita cultură generală, aș putea să nici nu vă mai duc la școală. Să vă las să treceți glonț pe lingă ea și să vă continuați viața la cinema. Sau să vă dau un certificat, din care să reiasă, clar, că sunteți mai deștepți decît, la un loc, un cal și-un țîntar. Că știți că răsare o stea doar atunci cînd n-are nor pe ea. Că ați primit nota zece la mare și ați ajuns cu lecția dincolo de ninsoare. Totuși, este o chichiță : toate astea le-ați învățat ca pe „unde ești, Chimiță?”.

E nevoie de o cretă, de niște caiete și de cerneală, din care, dacă ți le aruncă cineva înainte, iese o școală. Iat-o : dacă vă uitați bine peste jucării și păpuși, se și văd două sau trei uși. Printre coarnele de melci se mai zăresc încă douăzeci. Fiecare seamănă cu o carte. Trebuie să le deschizi și să le închizi tu singur pe toate.

În clasă stau copii atenți și se fac premianți ori repetenți. Primii clipesc din gene la tabla neagră, pe care sint făcute fel de fel de desene. Ceilalți se uită mai pe indelete la burete. Își aduc aminte că buretele l-au mai văzut undeva, așa că ei se gîndesc la mare în continuare. Copii, aici o să aflați o mulțime de povești foarte frumoase despre munți, și terase și case. Totul e să ascultați tăcînd și să vorbiți în gînd. Cînd veți auzi un clopoțel, după un ceas, să știți că vi s-a dat drumul și la glas. Puteți da fuga afară și acolo vă puteți juca. Ora este pentru învățat, iar recreația pentru uitat. Dacă voi n-ați uita așa de repede cunoștințele folositoare, recreația cred c-ar fi

de-o zi. Dar iată, sună după zece minute și trebuie să alergați la locurile voastre foarte iute. Că urmează cine știe ce socoteală cu cine știe care portocală.

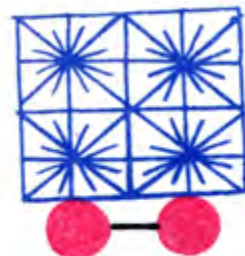
Cu cât crește un om cînd se ridică în picioare? (Asta se numește adunare.) Unde se duce ursul după ce nu găsește miere? (Asta se cheamă scădere.)

Și, tot așa, venind și plecînd, învățînd și uitînd și iar învățînd, o să vă pomeniți că știți pe dinafară școală după școală. Asta puteți s-o observați singuri, uitîndu-vă nu în alte părți, ci în cărți.

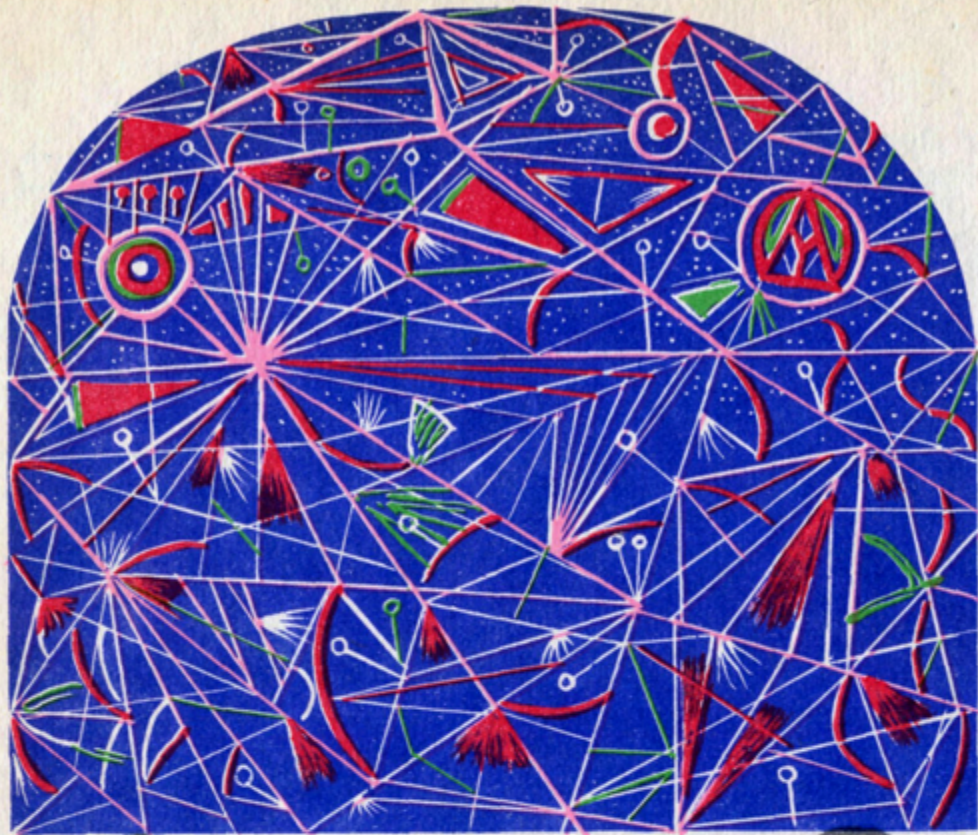
Cărțile or să fie tot mai mari, iar pozele lor tot mai mici, întii ca niște păpuși, apoi ca niște furnici.

Cînd nu veți mai vedea nici o poză în nici o carte, să știți că ați ajuns cu învățatul și cu uitatul foarte departe.

CAPITALA BAZACONIEI

Fiindcă e mai ușor, orașul nostru e făcut direct pe-un nor. Undeva mai departe, într-o vale fără fund, pufăie într-una o locomotivă, de ține norul nou și rotund. Sau strănută un vulcan, aruncînd în sus ceață de foc, iar un copil stă lingă el și-i strigă: „noroc!“ Dar aici nimeni nu e răcit, fiindcă aerul e făcut dinadins din spirt. (Spirt care iese din brazi, prin acele ace care n-au în virf capace.) Casele cu zăpadă pe chipiuri au în loc de acoperișuri schiuri. Aluneci, aluneci cu ele și cînd te poticnești, cazi direct în casă și te-ncălzești. Lingă foc, ascultînd geamurile ninse, stă mama cu brațele-ntinse. Iar lingă ea toarce o pisică, producînd electricitate, cînd o mîngîie cu mina pe spate. De-ai strălucește casa pe dinăuntru, fără de ceață, de-ai trăi în ea o viață. Unde mai pui că lumina topește florile de pe ferești, care se fac apă și pești. Pentru că oriunde e apă — nu e așa? trebuie și-un pește care s-o bea. Dar și afară este o lumină extraordinară.

Cineva poveștile frumoase le-a făcut aici de-a-ndoaselea. Vulturii merg prin zăpadă pe picioare, ca moșu-meu Petru, iar găinile zboară pe cer cu aripi de-un metru.

Lupul, oaia, iepurele, animalele fundamentale, intră altfel în poveștile principale.

Iepurele, de exemplu, nu mai sare în gura lupului fără să clipească, cu o precizie nemțească.

În orașelul copiilor poți cel mai ușor să schimbi lucrurile de la sensul lor. Să miști orice munte care prost stă, nu ca în alte părți unde, dacă muți un scaun, te costă. De la roțile stelelor eu pot să fur cauciucul din jur; sau să merg cu ele pe străzi ca pe o bicicletă, anunțând pe la casele oamenilor cine știe ce veste secretă. Minunea aici pare nimic, asta vreau să zic. Știi că un tren nu se invirte mereu ca în viață pe aceeași cale, ce mai la deal, la vale!

Bine de noi c-am apucat să fim mici în acest oraș de furnici! Oamenii mari, cu cele mai roșii nasuri, stau în jurul orașului călări pe ceasuri. Pe deșteptătoare ale căror limbi stirnesc în munți avalanșe, de-i ninge-n cap cu cocoloașe. Cum ar mai veni la noi, și ei, ehei! Dar nu prea încap, ce să te miri, fiindcă nu-s destul de subțiri. — Și pină să-și taie mustățile dumnealor, s-a isprăvit orașul copiilor.

NU NE-A RĂMAS DECÎT SĂ FUMĂM O ȚIGARE

...Și după atita alergare, nu ne-a mai rămas decît să fumăm o țigare. Asta e regula : tragi un fum la capul oricărui drum. Nu ați văzut toți bărbații? Puf, puf, fac prin aer șerpi, ca-n stuf. Așadar, căruia dintre voi i se-ntimplă o țigare de foi? Am găsit eu prin buzunar un fir de tutun. E ceva, oricum. Îi dăm foc și-o să-l mirosim de la șapte metri, așa. Asta înseamnă *a fuma*. A, sînt distanțe și mai mari pentru țigări infinit mai tari. Fiecare om are o stea din cele de pe cer, numărate, din care trage și el cum poate. Dar din țigările astea, ce să zic, pufăi, pufăi și — nimic. Privind fix spre locurile pe unde-am fost mai înainte, simțim că *ni le-aducem aminte*.

Că întii vezi o frunză și apoi, mergînd pe nervuri, intri din cauza ei într-o mie de păduri. Acolo iepuri mici, furnici, elefanți, la discreție. Caști gura la care vrei cu mare atenție. Puteați să nu vedeți nimic cum se cuvine, dacă nu vă țineați scai de mine. Și dacă nu mîngiați

toate animalele alea, nu vă apuca jalea? Pe cînd așa, aici o gheară, dincolo un stol de ape, sau de munți, un cîrd... Are ce să vă vină, seara, în gînd cînd, vă culcați și cînd căscați. Că, doamne, ce-am mai umblat! Nu ne-am dat în sus nici de la aer, nici de la apă, nici de la uscat. Din lac am căzut direct în puț. Hm! Și în puț a fost foarte drăguț. Am văzut cum se face apa de băut și chiar am gilgit cîte-un git. De acolo, prin țevile firelor de iarbă, depănate ca o jurebie, ne-am pomenit tocmai în lună. Am ieșit adică mai mult decît trebuie.

Oriunde ne-am oprit, ne-am mirat de ne-am topit! De unde ia pămîntul atita verdeață pentru frunze în fiecare dimineață? Că noaptea frunzele sînt negre, măi băieți. Va să zică, cineva le cară pe furiș verdeață-n găleți...

Cam așa vedem acum, privind fix prin fum. Ieșim din copilărie ca dintr-o jucărie. Sau, dacă vreți, mai rămîneți printre roțițele ei albastre, dar pe spezele *voastre*. Eu nu mai pot s-o-ncui și s-o descui nici în ruptul capului. Am văzut cocori care s-au depărtat și scaune care s-au stricat. Nu mai pot, asta a fost prea de tot! E de-a dreptul revoltător ce încet invie cei care mor. De cînd toamna a tras în primul iepure cu tunul, încă n-a inviat de tot nici unul. Unii au ajuns la copaci, alții sînt doar raci. Dar să vă spun adevărul adevărat : de azi m-am lăsat de mirat. Și, în continuare, ce să faci fără mirare?

Lumea-format mic	5
Scamatorii, scamatorii, scamatorii	7
La grădina zoologică	10
Cunoștințe peste cunoștințe	13
Fugă cu mingea	15
Marea, o apă foloșitoare	18
Muntele cel Hodoronc-Tronc	21
De-a Delta Dunării	24
Pământul	27
La ce latră Grivei?	29
La Polul Nord	32
Într-o poveste	36
Giștele în afară de pericol	39
Calul fermecat, dar nefermecat bine	42
Zmeule, nenorocitul!	45
Măr	48
Unu și cu celelalte numere	51

In clocotul pieții	53
Pe fundul tuturor ploilor	56
Să îmbătrânim-de-o probă	59
La Polul Sud	61
La o adică	64
Feriți cerul!	66
Cai verzi și întimplări breze	69
Căutăm o frunză	71
La școală, dar nu rămânem acolo	74
Capitala Bazaconiei	77
Nu ne-a rămas decit să fumăm o țigară	80

Redactor responsabil : IOANA RICUS
Tehnoredactor : CONSTANȚA VULCANESCU

Dat la cules 30.05.1966. Bun de tipar 10.11.1966. Apărut 1966. Comanda 7199, Tiraj 40.140, Broșate 35.100 + legate 5.040. Hirtie offset A de 100 g/m², 700×1000/16. Coli editoriale 5,40. Coli de tipar 5,25. A. T. 12.656. C.Z. pentru bibliotecile mici 8 R-93.

Tiparul executat sub comanda nr. 3445 la Intreprinderea Poligrafică „13 Decembrie 1918”, str. Gr. Alexandrescu nr. 89-97, București, Republica Socialistă România.